Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 817 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1886 — 8 ՄԱՒՀԱՐԻՄ 1304

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՒԼ, ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ Դալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	գահեկան արժէք	200
» » Վեցամսեայ	» »	100
» » Եռամսեայ	» »	50
Դուռուայց » եւ օտարական		
Թղթատարով տարեկան	» »	240
Դուռուայց համար եւ օտարական		
Թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուռը դրկուած լրագրաց մասնաւոր ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս դրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՆԴԻՊ ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻՈՅ

Երկուշաբթի աւուր Սուլհանդակաւ առնուած Թշնդներուն մէջ կը տեսնենք թէ այդ լրագրոյ Վիեննայի թղթակիցն, (որոյ ընդարձակ հեռագիրը մեծ ուշադրութիւն գրաւած էին Պալքանեան վերջին տագնապներու պահուն, իրենց պարունակած մանրամասն և ճշգրիտ տեղեկութեանց ու դիտողութեանց պատճառաւ,) Թշդի Տնօրէնութեան հրամանաւ ձեռնարկած է ուղեւորութիւն մ'ընել ի Սերպիա, Պուլգարիա, Բուսկիրիա և ի Մակեդոնիա, ամէն ինչ տեղւոյն վրայ դատելու համար, ի մասին Պալքանեան ագիտութեանց խնդրոյն։ Այս առթիւ իւր գրել սկսած թղթակցութեանց հետեւեալ յառաջաբանական մասն այլ և այլ տեսութեանց արժան կը համարինք թարգմանել։

(Թշդի, 29 սեպտ.)

«Ռուսական դատաւորութիւնն որ դահեն ձգեց Պուլկարիոյ Ալէքսանդր Իշխանն, համարն Պալքանեան Պետութեանց մէջ յառաջ բերած է այնպիսի սաստիկ ցնցում, որ Արեւելից կողմէ պէտք է սպասենք կարեւոր և մծտալուտ փոփոխմանց, որք կրնան գահավիժել մեծ պատերազմ մը։ Եթէ խաղաղութիւն պիտի պահուի, գերմանական և աւստրական քաղաքականութեան գտած միջոցներուն ճշդիւ հակառակ միջոցներով կրնայ պահուիլ։ Երբեակ Դաշնակցութիւնն, ազատ ասպարէզ տալով ռուսական մեքենայութեանց ի Պալքանս, խառնաչփոթութեան այնչափ տարրեր դիւած է, որ շատ մը պատահականութիւնք կրնան ի պատերազմ առաջնորդել։ Վանգաւոր բան մ'է որ Պալքանեան ժողովրդք անխուսափելի կը համարին Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ պատերազմ մը, յորմէ կ'ակնկալեն վերկութիւն։ Եւ իրօք, Ռուսանիա, Սերպիա և Պուլկարիա կ'ուզեն որ իրենց ճակատագիր որոշուի։ Իրենց համար խնդիր է թէ ռուսական տագուածնե՞ր պիտի դառնան, թէ ոչ՝ բաւական տարիներու համար պիտի ազատին Ռուսիոյ երկիւղէն։ Ի Պուքրէշ, Պելկրատ և Սոֆիա նոյն մտահոգութիւնն ու վհատութիւնը կը տեսնենք։ Այս երեք մայրաքաղաքաց մէջ եւս կառավարութիւնք հարկադրեալ են միշտ մաքառիլ ռուսական դաւերու դէմ, այնպէս որ ո՛չ ժամանակ ո՛չ դրամ կը դտնեն իրենց երկրաց յառաջդիմութեան։ Եղկելի վիճակ մ'է այս։ Զի Ռուսիոյ գաղտնի ծառայութեան մէջ դտնուող ճարպիկ և անխիղճ վարձկաններու բանակին երեսէն այս երեք Կառավարութեանց կրած տառապանքն ուշադրութիւն չի դրաւեր յեւրոպա։ Եթէ Պաշը-Պոզուքները ծայրայեղութիւն մը գործեն՝ հանրային կարծիքը կը գրգռի։ բայց ռուսական մեքենայութեան և կաշառաբեկութեան մթին գործունէութիւնն, որով ապատամբութիւնք կը քաջալերուին, մատնութիւնք կը վարձատրուին, ազատութիւն կը չախչախուի, ազգային բարոյականը կը ջնջուի, կամ կը կասեցուի, և պատերազմն անխուսելի կը դառնայ,— այս ամէն արարք անտարբեր կը թողուն զիւրոպա։ Այս մասին կ'արժէ մտիկ ընել Զ. Կարաչանին, Սերպիոյ Նախարարապետն, որուն հետ անցեալ օր տեսակցեցայ պուլկարական գործոց վրայ։ Բացատրեց թէ Սոֆիայի հակիշխանական դաւադրութիւնը Ռուսաստանի երեսէն ո՛ր ըսպիսի ծանր վտանգի կենթարկէ զՍերպիա, մանաւանդ յորմէ հետէ Ալէքսանդր Իշխանը վար առնող դաւաճանք անվնաս ելան գործին մէջէն, չնորհիւ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ միջնորդութեան։ Միլան Թագաւորին գլխաւոր խորհրդականը խօսեցաւ ապէս։

«Տարիներէ հետէ Սերպիոյ քաղաքականութիւնն եղած էր Աւստրիոյ հետ սերտ միութեամբ ապրիլ, և ապաւինիլ անոր պաշտպանութեան։ Այս ա՛յնպիսի քաղաքականութիւն մ'է որոմ չի հաւանիր սերպ ազգին ամբողջութիւնն, և այդ քաղաքականութեան պատճառաւ Միլան Թագաւորը կորցուց զիւր ժողովրդականութիւն։ Թագաւորն յարատեւեց իւր այս քաղաքականութեան մէջ, հաւանութեամբ ամէն զգայուն Սերպերու, որք կը խոստովանին թէ յիմարութիւն պիտի լիներ մեզ թշնամացնել Աւստրիոյ պէս հզոր դրացի մը։ Ամէն բանի մէջ չարունակ համակերպելով Վիեննայի դահլիճին կամաց, արդարեւ չոգնեցաւ ի ֆեթարքն այնչափ օրուան սրբազի կանչելէն։ Զիարդ և իցէ, սա ըսել կուզեմ թէ, հիմակ որ Ռուսիա գերիշխանութիւն կը տանայ Պուլկարիոյ մէջ, մեք երկու սուրի մէջ կը մնանք։ Մերիներն պէս աղքատ երկիր մը ի՞նչպէս կրնայ դիմադրել բուպլիներու հեղեղին, զոր Ռուսիա պիտի սեղացնէ՝ Միլան Թագաւորին և իւր նախարարութեան դէմ երկրին մէջ յուզում յարուցանելու համար։ Եւ ռուսերէ կուսակցութեան հնարքներուն դէմ պիտի մաքառիմ օրշաւ կանգուն մնամ. ինձմէ եկողներն ալ նոյնը պիտի ընեն, բայց արդիւնքը մի եւ նոյն պիտի մնայ. աւելի չպիտի յաջողին։ Համառաւանց արհեստն է միշտ հալածել իշխանութեան վերայ գտնուող կուսակցութիւնը։ Դրամ, զէնք և գրգռիչ տեսարաններ կը բաշխուին, ուազակութիւնը կը քաջալերուի սահմանադրոյց վրայ, լրագրեր կը վարձուին, քահանայներ կը կաշառուին, փառաւէր երեւոյթներ կը հրապուրուին՝ մեծ կայսրութեան մը մէջ փայլուն պաշտօնոյ հոչակ ունենալու համար։ Ի միւս՝ մեզմէ հաղարաւորներ կը շահուին Ռուսիոյ կողմն, և բիւրաւորք կը գրգռուին, և ի վերջոյ ի յուսահատութիւն կը մատնուին հաղարաւորներուն յարուցած չփոթութեան երեսէն։ Եւ մինչ այս ամենայն տեղի կ'ունենայ Սերպիոյ մէջ, երեւակայեցէ՛ք որ ռուս զօրքերն ալ դան հատատուիլ մեր պուլկարական սահմանոյ վրայ, այսինքն՝ մեր ժողովրդեան ներկայացուցչի երկրի մը (Պուլկարիոյ) օրինակն, որ կորցուց զիւր անկախութիւն քանի իւր վեհապետ անհաճոյ էր Ռուսիոյ։ Սերպ ժողովրդի իւր կենաց լաւ կը յուսէ զիւր անկախութիւն։ Բայց Սերպ վերջապէս Սլաւեան է, և Ռուսաստանի հետ միութեամբ դրութիւնը պիտի ջնջուի, և արտերը մեծ հողատերաց մէջ պիտի բաժնուին։

(*) Տե՛ս Արեւելք, 11 սեպտ. «Հպարտ Ազգութիւն» և Պուլկարիան Խնդրին։»

(**) Թղթակիցը, սեպտ երկրին ու սերպ ժողովրդեան նկարագիրն ընելով, կը յիշեցնէ թէ սերպ ժողովրդոյ մէջ դեռ կ'ապրի Աւստրացիներն, և մահու չափ կերկնչի աւստրական գրաւումէ մը, այն համոզմամբ թէ, երբ Աւստրիոյ իշխանութեան հետ աւստրացի ազնուականութիւնը մուտ գտնէ ի Սերպիա, այժմու փոքր հողատիրութեան դրութիւնը պիտի ջնջուի, և արտերը մեծ հողատերաց մէջ պիտի բաժնուին։

«ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՈՐԻՍՏՈՒՄԸ»

Թշդ. իւր սեպտ. 27 ի խմբագրականաւ կ'գրէ.

«Պուլկարական խնդրոյն լուծման բոլոր տարերք կ'երեւին այժմ. Պուլկար կուսակցութիւնք հաշտուելով, պիտի խնդրեն Ռուսիայէն որ պուլկարական անկախութիւնն յարգուի, և երկիրը կառավարուի՝ ցգումարում Մեծ-Սոպրանիէին՝ ըստ ոչ ոյ Սահմանադրութեան։ Այսպէս Ռուսիա պիտի յարգէ պուլկարական անկախութիւնն, և ի փոխարէն Պուլկարիա ճշգրիտ պիտի գործադրէ, ինչ որ Ռուսիա կ'սպասէ ու հրամայէ, և Մեծ-Սոպրանիէին անհոնապէս յեղաձգմանն ալ պիտի հասկցուի թէ ի՞նչ կ'արժէ պր լիտրական Սահմանադրութեան ոգին։

«Թագուհւոյն Ճասէն կ'իմանանք թէ, Անգլիա իւր մասին չպիտի բռնարարէ Պերլինի Դաշնագրով հաստատեալ պայմաններն, և թէ միւս Տէրութիւնք ալ նոյն մասք ապահովութիւններ տուած են Թ-ոլոյ։ Պարզ անպիտիներն վերածուելով, Թագուհւոյն յայտարարութիւնք կը նշանակեն թէ, ո՛չ մէկ Տէրութիւն պիտի միջամուխ ուզէ ընդ առնելու համար Պուլկարիոյ նորոգ ռուսայման գործոն, զոր այժմ Ռուսիա յառաջ կը տանի ամենայն ստոգութեամբ ու խաղաղութեամբ։ Ռուսիա ի՞նչ պէտք ունի Պուլկարիան զրոք գրաւելու, երբ Պուլկարիոյ ռուսացումը տակաւ կրնայ ի գլուխս հանել աւելի խաղաղ միջոցներով։ Ոչ ապաքէն Պիզմարք Իշխան իւր Նոր Տարեվերջ Ալիկոնտին Զաղանդի լրագրով հաստատեց թէ մինչեւ 1885 սեպտ. արդէն ռուսական իշխանութիւնք կամ վերահսկողութիւնն ի գործ կը դրուէր ի Պուլկարիա ի ձեռն առաջ նախարարաց, ռուս ազգոյց, ռուս դիւանագ տաց և ռուսասէր նախարարաց։ Ո՞չ ապաքէն երկաթեայ նախարարապետն յայտարարեց թէ, ինչպէս այն տանն ո՛չ ոք կը կրնասուէր Պուլկարիոյ այս տակաւ ռուսացումէ, այսուհետեւ ալ ո՛չ մէկ Տէրութիւն կրնայ վիճաբանել իրայ նոյն միտքին վերահաստատումէն։ Բայց այս վիճաբանութիւն ալ չուներ Վիեննայի մամուլն, որ բարձրաձայն կը պարսաւէ գերմանական քաղաքականութիւնն, իւր վրայ հրաւիրելով Գերմանիոյ կառավարական մամլոյն զայրոյց չանթերն, որ կը բողոքէ թէ աւստրո-գերմանական դաշնակցութիւնն աւելի քան երբեք ամուր է, և երկուց կողմանց շահաւէտ։ Կը մնայ տեսնել թէ Պուլկարիոյ մէջ ռուսական գործողութեան աչք գոցելովը Գերմանիա երբ օ՞ր ատենման յարգած պիտի լինի իւր Աւստրո-Հունգարական դաշնակցին կենսական շահերը։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԵՂՈՒՔՈՒԹԻՒՆՆ Յ'ԱՐԵՒԵԼՍ

ԲԱԼՄԵՐՍԴՈՆԵԱՆ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԼԻՈՒՄԸ

Տէյլի Նիւ-ի, իւր սեպտ. 28ի խմբագրականաւ, հետեւեալ շահագրգիռ դիտողութիւնները կ'ընէ.

«Ընդհանուր տպաւորութիւն մը կայ յեւրոպա թէ արեւելեան դժուարութիւնք չեն կրնար վերջանալ առանց եւրոպական պատերազմի մը։ Մեր Բեռլերպուրգի Թղթակից կը հեռագրէ թէ ռուս կառավարութիւնն որոշած է բոլոր ձմրան մէջ կամ՝ ու պատրաստ պահել Պալգիկ Մովու մարտանաւերն, որպէս զի առաջին առթիւ դուրս կելնել կարողանան։ Թուրքիա, մոռահոգ, կը շարունակէ իւր զինուորական պատրաստութիւններ։ Միակ խնդիրն այն է թէ, առաջիկայ պատերազմն ո՞ւշ թէ կանուխ պիտի սկսի։ Հաւանական է որ շատ չյապաղի։ Դոհացուցիչ է տեսնել թէ մեր պահպանողական նախարարութիւն, թեւեւ կը պարունակէ ութ տարի առաջուան պահպանողական նախարարութեան անդամներէ շատերն, ո՛չ եւս կը վարի նոյն գիծով։ Լորտ Սալիսբրի վերադարձած է նոյն ուղղագիծ գաղափարաց, զորս կը դաւաներ Լորտ Պիքոնսֆիլտի Վարչութեան մէջ արտաքին գործոց նախարար չեղած։ Նա ո՛չ եւս կը դաւանի թէ Անգլիոյ շահը կը պահանջէ որ Ռուսիա Դանուբէն ազդին չանցնի բնաւ, կամ՝ Պալքաններն ու հարաւակողմը դրաւուին Թուրքիոյ կողմէ։ Ուստի, չենք կրնար վախնալ թէ, երբ պատերազմ ծագի, Լորտ Սալիսբրի զինգլիան մասնակից պիտի ընէ պատերազմի։ Պահպանողական առաջնակարգ աղբիւրներէ կը յայտարարուի մեզ թէ Անգլիա հաւանական պատերազմիներուն առաջին կարգին մէջ չպիտի գտնուի։ Բայց Անգլիա ո՛չ իսկ եւուրի կարգին մէջ պիտի գտնուի. զի Անգլիա պէտք չունի պատերազմելու ցորչափ ուղղակի յարձակում մը չկայ բրիտանական Տէրութեան դէմ։ Արեւելեան խնդրոյն մէջ մերչահ ո՛չ եւս է ինչ որ կը կը համարուէր 9—10 տարի յառաջ։ Անդլ. ժողովուրդն այժմ համամիտ է անոնց (Ազատականաց,) որք յանիժամ կը հակառակէին Լորտ Պիքոնսֆիլտի Վարչութեան կռուասէր և ազմկայոյզ բաղաքականութեան։ Սուրդ է թէ մեր գլխաւոր հակառակորդ ձինկրք դարձեալ պաշտօնի վրայ են։ բայց բարեբախտաբար նուազ կարեւոր դիրքեր բռնած են, զորս կարողանալ չպիտի ուզեն՝ առաջուան պատերազմասէր եռանդը ցոյց տալով Արեւելեան խնդրոյն առթիւ։»

ՖՐԱՆՍԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՏՐԻՊՈԼԻՍ

Իտալիան կառավարութիւնը դիւրաբորբն գոհունակութիւն յայտնած է ֆրանսական կառավարութեան, Պ. տը Պ. տը Ֆրէյսինէի բանախօսութեան այն մասին համար, ուր կը յայտարարուի թէ Ֆրանսա հրաժարած է նոր հողեր ստանալու դաղափարէն։ Իտալիա այսպէս արդեամբ կը տեսնէ հերքումն այն կարծեաց, որոց նայելով Ֆրանսա կը միտի եղեր տիրել Տրիպոլսոյ։ Ի փոխարէն ֆրանսական այս ուղիղ քաղաքականութեան, Իտալիա պատրաստ է եղեր Ֆրանսայի հետ համաձայնութեան մը գալ, եգիպտոսի ինքնօրինութիւնը պահպանելու համար Անգլիոյ վերագրեալ ոտնձգութեանց դէմ։

ԶԻՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Բերլինի կառավարութիւնն որոշեր է 10 միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխառութիւն մ'ընել, գլխաւորապէս երկաթուղիներ շինելու համար Իբրեւ միջոց մղելու եւրոպական ազդեցութեան դէմ։

ՆՈՐ ԴԱՍԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆ Ց'ԱՆԳԼԻԱ.

Անգլ. լրագիրք կը խօսին Սըր Զարլզ Տիլքի դատն յիշեցնող նոր գայթակղութեան մը վրայ, զոր դատել պիտի կոչուի ի մօտոյ Լոնդոնի Ամէնայարգելութեան Ատեանին։ Արիսյլի Դքսին որդի Լորտ Ռոբին Քամպէլ, եղբայր Լոնդի Մարքիզին (Վեհ. Թագաւորէն փեսան) կ'ամբաստանէ զիւր կին թէ ապօրէն յարաբերութիւններ ունեցած է չորս երեւելի անձերու հետ։ Սոցա մին է Դուքս մը, որ արդէն նոյն ամբաստանութեամբ դատաստանի ներկայացած էր, բայց ուրիշ խմբի մ'ընկերակցութեամբ։ Տիկին Քլին Քամպէլի երկրորդ մեղադիրն է երեք հանրածանօթ զօրավար մը, որ գրականութեան մէջ նոյնչափ համբաւ ունի որչափ զինուորական ակմոց մէջ։ Երրորդն է հարիւրապետ մը, որ կարեւոր ծառայութիւններ մատուցած է երկրին, ու մեծ պաշտօն մ'ունի այժմ, և չորրորդն է Լոնդոնի ամենէն հանրաւաւոր բժիշկներէն մին։ Անգլիոյ արդի և նախորդ Ընդհանուր Դատախազք և ուրիշ ամենէն երեւելի փաստաբանք ստանձնած են դատին պաշտպանութիւնը մէկ կամ միւս կողմէն։

ԼՈՆԴՈՆԻ չոգենաւային Ընկերութեան յիսնամեակը տօնուեցաւ սեպտ. 27 ին ի Դրիէդ։ Քաղաքն ու նաւահանգիստը դրօշներով զարդարուած էին բոլոր օրն։ Այս առթիւ տեղի ունեցաւ ի ծով ելիցման արարողութիւնն Իմբէրատոր անուն նոր չոգենաւուն, որ Լոյտին ցարդ շինուած չոգենաւուց մեծագոյնն է։

Ի ՎԻԵՆՆԱ. այս միջոցս տեղի կ'ունենայ Բանվարերաց համաժողով մը, որում ներկայ են 200 անդամք երկրին այլ և այլ կողմերէն։ Այս ժողով և այս մարդիկ Վիեննայի լրագրաց առատ նիւթ կը մատակարարեն զանազան հրատարակութեանց։ Բանվարերաց սկզբունքն յայտնի է Աբէ-նեւի ընդհանրացուցչ։ Նոքա կ'ըսեն թէ մարդ կրնայ ապրիլ առանց մի, ծովային թէ ցամաքային կենդանեաց, և միայն բանվարներովնին, և ընդ նոսին այն ամէն ուրեմներով զոր մարդ անասուններէն կառնու նոցա կենդանութեան տեղն, ինչպէս կաթ, կարագ, բանիր, ձու, ելն։ Աւստրիոյ մէջ բանվարական դրութեան գոյութիւնը զարմանալի չէ, երբ Անգլիոյ մէջ, որ աւելի ցուրտ երկիր մ'է, և ուր հետեւապէս մարդ աւելի եւս պէտք ունի կենդանական ուտեստի, բանվարերաց ընկերութիւնը բազմանդամ և զօրեղ մարմին մ'է այժմ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Սպայակոյտին անդամք հետաքրքրաշարժ հաշիւ մ'ըրած են, Պատերազմի մը մէջ փոխանակեալ գնդակաց օրշաւը կը հասնի նպատակին, և օրշաւն ի դերեւ կ'ելնէ։ Թէեւ այս համեմատութիւն շատ որոշապէս չի կրնար նշգուիլ, բայց վեր ի վերոյ հաշիւ մը կարելի եղած է ընել։ 1870-71 պատերազմին մէջ Գերմանաց արձակած գնդակներուն թիւը կը հաշուի 20 միլիոն։ Ֆրանսական բանակին կորուստն էր, սպանեալ և վիրաւոր, 140 հազար անձեր։ Ուրեմն, 143 գնդակէ միայն 1 ը զարկած է մարդ մը, և քան որում եօթն զարնուած մարդոյց միայն 1 ն սպանուած է, կը հետեւ թէ արձակեալ 853 գնդակէ միայն 1 ը մարդ մը մեռցուցած է, եւ որովհետեւ յիշեալ 140,000 մարդոյ մէջ ռումբով զարնուածներ ալ կան, կը հետցուի թէ 1,000էն մէկ գնդակ միայն մահացու հարուած մը կուտայ։

—)(50)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ

ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՆԵՄՈՅ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՇԱՆԹԸ

Դիւրաւ կրնայի զարնել սպաննել զայդ բնիկ, որ բաւական մօտ կեցած էր, բայց մտածեցի որ աւելի լաւ կը լինէր իսկապէս թշնամական ցոյցերու սպասել։ Եւրոպացւոց ու վայրենեաց միջև, աւելի լաւ է որ Եւրոպացիք պաշտպանողական դիրք բռնեն, և նախայարձակ չլինին։

Ջուրերուն քաշուած միջոցին, բնիկները չարունակ թափառեցան Նոթիլէ-ի շուրջն, առանց աղմուկի։ Կը լսէի որ «տաէ» բառը կը կրկնէին յաճախ, և իրենց չարժմունքէն հասկցայ որ գիս ի ցամաք կը հրաւիրէին, հրաւէր մը, որ չուզեցի ընդունիլ։

Ուստի, այն օրը չկրցաս մակոյկը նաւէն մեկնիլ, ի մեծ դժգոհութիւն Նէպ Լանտի, որ չկրցաս ամբողջացնել իւր ցամաքային նպարները։ Ճարպիկ Բանատացին՝ Կերորովար կրկնէն բերած միսերն ու ալիւրները պատրաստելու գործածեց իւր ժամանակն։

Իսկ վայրենիները ցամաքը քաշուեցան առաւօտեան ժամը տասն-մէկին միջոցներն երբոր բուստէ խարակաց գլուխներն անհետացան։ Ինչպէս բարձրանալ սկսող ջուրերուն տակ։ Բայց տեսայ որ մեծապէս շատցան ծովերքին վրայ։ Հաւանելի էր որ մերձակայ կղզիներէն կամ բուն Պապուա-գինէն կուգային։ Սակայն ոչ մի բնիկ նաւակ չէի նշմարած։

Ուրիշ գործ մը չունենալով, մտածեցի քերել տալ Նոթիլէ-ի շրջակայ գեղեցիկ վճիտ ջուրերն, որոց տակ կը տեսնուէին առատ խեցիներ, կենդանատուներ և ծովային բոյսեր։ Մանաւանդ որ Նոթիլէ-ի վերջին օրն էր զոր պիտի անցուներ այն ծովեզերաց առթիւ, եթէ սակայն կարենար հետեւեալ օրը ծովուն բացն ելնել, ինչպէս որ խոստացած էր Նոբոյ Նաւապետ։

Ուստի կոչեցի զՔոնսէյլ, որ վարքիկ ու թեթեւ սանտարաւոր ուռկան մը բերաւ ինձ, նման անոնց, որք ոստրէ որսալու կը ծառայեն։

«Եւ այս վայրենի՞ք, հարցուց ինձ Քոնսէյլ։ Եթէ անհաճոյ չթուիր պարոնին, այնչափ չար չեն թուիր ինձ։

—Մարդակեր են սակայն, տղա՛ս։

—Կրնայ մէկը մարդակեր եւ միանգամայն բարի մարդ լինիլ, պատասխանեց Քոնսէյլ, ինչպէս որ մարդ մը կրնայ որիրամոլ եւ միանգամայն պարկեշտ լինիլ։ Մին չմերժեր միւսը։

—Լաւ, Քոնսէյլ, կ'ընդունիմ ըսածդ թէ պարկեշտ մարդակերներ են սոքա, եւ թէ պարկեշտարար կ'ուտեն իրենց ձեռքն ընկած մարդիկը։ Սակայն, որովհետեւ ես փափաք չունիմ ուտուելու, մինչեւ իսկ պարկեշտորէն, ուստի պիտի զգուշանամ դոցա ձեռքն ընկնելէ, վասն զի Նոթիլէ-ի հրամանատարն զգուշական միջոցներ ձեռք առնելու բնաւ երեւոյթ չունի։ Այժմ մեր գործին նայինք։»

Երկու ժամեւ չափ մեր որսը փութալանութեամբ վարեցինք, բայց հաղուագիւտ բան մը չիրցինք ձեռք ձգել։ Սանտրաւոր ուռկանը կը լցուէր Միդասի ականջներով, հարպերով, մեքանեներով եւ մասնաւորապէս գեղեցիկ ուռնաձուկերով, որոց նմանը տեսած չէի յայնժամ։ Քանի մ'ալ պրիսպներ, մարգարտի ոստրէներ, եւ տասներկուքի չափ մաղ կրայներ բռնեցինք, որք նաւուն մառանին համար պահուեցան։

Բայց յանկարծ հրաշալիք մը հանդիպեցաւ ձեռքիս, բնական տարաձեւութիւն մը, յոյժ գժուարագէպ։ Քոնսէյլ ուռկանի հարուած մը տալով, զանազան խեցիներ վեր առեր էր հասարակ տեսակէ։ յանկարծ տեսաւ որ ձեռքս արագաբար ուռկանին մէջ խօթելով խեցի մը դուրս հանեցի՝ խեցեբանական գաշնի մ'արձակելով, այսինքն մարգկային կոկորդին ամենէն սուր գոչիւնն։

«Է՛, ի՞նչ եղաւ պարոնին, հարցուց Քոնսէյլ, բա՞ն մը խածաւ պարոնին ձեռքը։

—Ո՛չ, տղա՛, եւ սակայն այսպիսի գիւտի մը համար կտմվին կը զահէի մէկ մատս։

—Ի՞նչ գիւտ։

—Ահա այս խեցեմորթ, ըսի ցուցնելով յաղթանակիս նիւթը։

—Բայց պարզապէս ձիթենի-պորփիւր մ'է այդ, ձիթենեաց սեռէն, պեկտինոստեանց կարգէն, որովայնոտանց դասէն, կակղամորթաց ճիւղէն . . . .

—Այո՛, Քոնսէյլ, բայց՝ փոխանակ ա՛ջէն ձախ գալարուած լինելու, ձախէն աջ գալարուած է։

—Կարելի՞ բան է, գոչեց Քոնսէյլ։

—Այո՛, տղա, ձախատիպ խեցի մ'է։

—Զախատիպ խեցի՛, կը կրկնէր Քոնսէյլ զարմարսի։

—Պատեանին պարոյրը նայէ՛։

—Ա՜հ, պարոնը կրնայ հաւատալ, ըսաւ Քոնսէյլ իւր գողահար ձեռքին մէջ բռնելով հաղուագիւտ խեցեմորթն, այսպիսի սրտայուզում կրած չէի երբէք։»

Եւ իրաւունք ունէր բարի տղան։ Արդարեւ, ինչպէս որ դիտել տուած են ընապատումք, աջինութիւնը բնութեան օրէնք մ'է։ Ատաղերն եւ նոցա արքանեակներն իրենց փոխադրական եւ թաւալական շարժումներն աջէն ձախ կը կատարեն։ Մարդն ալ աջ ձեռքը ձախէն աւելի կը գործածէ, հետեւաբար իւր գործիքները, սարուածները, սանդուղները, փականքները, ժամացոյցի զսպանակներն եւ, աջէն ձախ գործածուելու կերպիւ չինուած են։ Արդ՝ բնութիւնն ընդհանրապէս այս օրինաց հետեւած է խեցեմորթաց պատեաններուն գալարման համար։ Ամենն ալ աջին են, հաղուագիւտ բացառութեամբ, եւ եթէ գիտնականաց նոցա պարոյրը կամ գալարն ահեկին է, գեղարուեստասէրը բաղուամ ոսկի կուտան անոնց։

Ուստի Քոնսէյլ եւ ես մեր դանձն աքանչանօք զննելու զբաղած էինք, եւ ես կը խորհէի թանգարանին նուիրել, յանկարծ վայրենիներուն նետած մէկ քարն եկաւ խորտակեց զայն թանկագին խեցեմորթ Քոնսէյլի ձեռքին մէջ։

Ցաւահատական գոչիւն մ'արձակեցի։ Քոնսէյլ իսկոյն յաչիշտակեց հրացանս եւ վայրենիներէն միոյն վրայ ուզեց, որ իւր պարոը կը տատանէր տան մեր հեռիէն։ Ուզեցի արգելուլ, բայց հրացանը պարպուեցաւ, եւ ընկիկն թեւէն կախուած հմայական ապարանջանը ջախջախեց։

«Քոնսէյլ, գոչեցի, Քոնսէյլ։

—Բայց պարոնը չ'ուսներ որ այդ մարդակերն յարձակում սկսաւ։

—Խեցի մը չարժեր մարդու մը կեանքն, ըսի։

—Ա՜հ, գոչեց Քոնսէյլ, երանի՛ թէ իմ ուսս խորտակիր թշուառականը։»

Քոնսէյլ անկեղծ էր, բայց ես համամիտ չէի նմա։ Սակայն իրաց վիճակը փոխուած էր քանի մը վայրկենէ ի վեր, եւ մեք չէինք նշմարած։ Քանի՞ չափ նաւակներ կը պաշարէին յարիւսամ զնՆիլէ-ս։ Նաւակները փոքրագեալ ծառաբուներ էին երկայն ու նեղ, բաւական արուեստով յօրինուած, որք ջուրին երեսը ծփացող հնդկեղեգեայ կրկին ճօճանակներու միջոցաւ հաւասարակշռուելով՝ յաղթապէս կ'ընթանային կիսամերկ ճարտար թիավարներու ձեռօք, եւ ես վախնալ սկսայ նոցա յառաջանալը տեսնելով։

Ցաւոնի էր որ այդ Պապուազը արդէն յարաբերութիւն ունեցած էին Եւրոպացւոց հետ, եւ մը ճանչէին նոցա նաւերը։ Բայց ծովախորշին մէջ պակած երկաթէ երկայն գլանին վրայ, որ ոչ կայմ ունէր, ո՛չ ծխնելոյզ, ի՞նչ պարտէին խորհիլ։ Անշուշտ լաւ գաղափար մը չէին ունեցած, վասն զի ի սկզբան ի բաց կեցած էին անտի պատկառելի հեռաւորութեամբ։ Սակայն տեսնելով որ տեղէն չէր շարժեր, քիչ քիչ սիրտ առեր էին եւ այժմ կը քանային ընտանենալ անոր հետ։ Արդ, ճշգիւ այդ ընտանութիւնը պէտք էր արգելուլ։ Մեր զէնքերը, պայթիւն չունենալով, մեծ ազաւորութիւն մը չէին ըներ այդ բնիկներուն վրայ, որք ջնդալից զէնքերէ միայն կը վախնան։ Կայծակն՝ առանց ամպրոպայ զորդ որոտման՝ շատ չպիտի զարհուրեցնէր զմարդիկ, թէ։ վտանգը փայլակին մէջ է եւ ոչ որոտման։

Վայրենեաց նաւակները Նոթիլէ-ի մօտ հասան եւ նետերու տարափ մը տեղալ սկսաւ անոր վրայ։

«Օ՛, կարկուտ կը տեղայ, ըսաւ Քոնսէյլ եւ գուլպէ թանաւոր կարկուտ։

—Պէտք է իմաց տալ Նոբոյ Նաւապետին», ըսի փեղկէն ներս մանելով։

Դահլիճն իջայ եւ մարդ չգտայ հոն, գնացին նաւապետին սենեկին վրայ բացուող դուռը զարկի։

«Մա՛էջ» մը պատասխանեց ինձ։ Ներս մտայ եւ նաւապետը խորին հաշուով մը զբաղեալ գտայ, ուր քերն եւ այլ գրահաշուական նշանք պակաս չէին։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ առաւօտ Դաղթականաց յանձնաժողովոյ նախագահ Բիզա փաշային ապարանքը գնաց ի Պէշիքթաշ եւ Ն. Վսեմութեան Վէզիրութեան ասոնցմանի բարձրացումը շնորհաւորեց։

Կը լսենք թէ Խագիւղ Ներսէսեան վարժարանի վերաշինութեան համար յանձնաժողով մը կազմուեր է նախագահութեամբ Թաղին Գեր. քարոզչին։ Այս յանձնաժողով վարժարանի յատակագիծը պիտի պատրաստէ եւ դրամական միջոցներն հայթայթելու պիտի աշխատի։

Արէ-Եալի ազգերուն մէջ արգէն ծանուցուած էր Պ. Մեսրոպ Նուպարեանի տեղական հրատարակութիւնը Պ. Նորայրի բառգրքի մասին։—Մեծանուն ֆրանսագէտ հայկազան հրատարակեց Փարիզի մէջ պատասխան մը Պ. Նուպարի առարկութեանց մասին։ Այդ պատասխանն, որ հետաքրքրական է ամէն հայ բանասիրաց համար, կ'արտատպենք մեր այս աւուր և վաղուան թիւերով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՔԷՍԱՔ ԴԵՐ–ԾՈՎԱԿԱՆ ԻԿ. ՊՈՒԼՍ

Երէկ ժամը 6ին օսմանեան Աւուրբ Թէվֆիք զրահաւորին մէջ չբեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Մարքէսաք դեր-ծովակալին։ Ժամը 5ին յատուկ շքենաւակներ Թարապիա գնացին եւ ծովակալն ու իւր հետեւորդներն, որոց կ'ընկերանային նաեւ ֆրանսական դեսպան Մ'ՕՆԴԷՍՊԷԼՕ կոմսը, Թիկնապահ Ահմէտ փաշա և Հագէք պէյ, զրահաւորը փոխադրեցին ուր բոլոր նաւատիպ կայմերուն վրայ բարեւի կեցած էին եւ զինուորական նուագածուաց խումբը Մարսէյէզ կը հնչեցնէր։ Բարձրաստիճան այցելուք մեծ պատուով ընդունուեցան եւ պահ մը հանգիստ առնէ յետոյ ճաշի յատկացեալ օրահն առաջնորդուեցան։ Սեղանին ներկայ էին Ծովային նախարար Հասան փաշա, Թիկնապահ Ահմէտ փաշա, Խարիճիէի արարողապետ Խպրահիմ պէյ եւ ծովային բարձրաստիճան պաշտօնատարք, ինչպէս նաեւ ֆրանսական դեսպանատան դլխաւոր պաշտօնեայք։ Սեղանին վրայ նախ դեր-ծովակալը բանախօսութիւն մ'ըրաւ որում պատասխանեց Ծովային նախարար Հասան փաշա։ Հայկերոյթի առեն զինուորական նուագածուաց խումբն անընդհատ նուագեց։

Ճաշէն յետոյ, ըստ փափագանաց ծովակալին, օսմանեան ծովային զինուորք զանազան մարզանքներ կատարեցին, ի մէջ այլոց պատերազմի ժամանակ թնդանօթի և հրացանի արձակման փորձեր ևն։ Մարքէսաք դեր-ծովակալն իւր գոհունակութիւնն յայտնեց Աւուրբ Թէվֆիքի հրամատար տեղակալ-գնդապետ Ահմէտ պէյին, իւր հրամանին ներքեւ գտնուած զրահաւորի կանոնաւոր վիճակին և նաւատեաց ճարպիկութեան համար։

Առասպել հացկերոյթի առթիւ արուած կերակրոց ցուցակը։ Զուկի։ ոչխարի խորոտիկ, կալանթինա, կոլիս լեզու, ոչխ., խորոված վառեակ, անուշեղէնք։— Սամբրէն և Վանիլա։— Ղրեղէնք, պտղպալար։

Ժամն ութ ու կէսին ծովակալն, իւր հետեւորդք և Թիկնապահ Ահմէտ փաշա ու Հագէք պէյ մակոյկներով Ագապ-Դաբու երան ուսուցիչ պաշտպանական կառքերով Բերա դնացին և Բանակաթիի զինուորական վարժարանն այցելեցին։ յետոյ Ցօլնա Պաղչէի պալատն իջան և շքեմակոյկներով Թարապիա վերադարձան։

* * *

Մարքէսաք ծովակալը, երկուշաբթի օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացած միջոցին, Ն. Վեհափառութեան ներկայացուցիչ է իւր երկու որդիներն և եղբօրորդին, զոր հետը տարած էր ի կայս. պալատն։

Նոյն երեկոյեան հանդիսաւոր հացկերոյթին յետոյ, Վեհ. Սուլթանը տեսակցութիւն մ'ունենալով ֆրանսացի դեր-ծովակալին հետ, հրաւիրեր է Ն. Վսեմութիւնը մինչեւ ուրբաթ կ. Պոլիս մնալ և ներկայ գտնուիլ Սէլամլըքի հանդիսին, յաւելլով թէ ուրախ պիտի լինի ցոյց տալով նմա այս կրօնական արարողութիւնը։ Ն. Վեհափառութիւնն ասեր է նաեւ ծովակալին թէ կը յուսայ զինքը տեսնել իւր մեկնման օրը։

Հետեւաբար դեր-ծովակալը վաղը ներկայ պիտի գտնուի Սէլամլըքին եւ հանդէսը պիտի դիտէ Եըլտըզի պալատան մօտ յատկապէս կառուցեալ փառաւոր վրանի մէջէն։ Դեր-ծովակալը մայրաքաղաքէս մեկնելէ առաջ անգամ մ'եւս պատիւ պիտի ունենայ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ՏՐԷՑՍԷ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանը Մէճիտիէի ադամանդակուռ պատուանշանը շնորհեր է իւր ընդհանուր Թիկնապահ Տրէյսէ փաշայի։ Ն. Վեհափառութիւնն այսուանդամ մ'եւս կը դնահատէ ֆրանսացի զօրավարին ուղղամտութիւնն և անձնուիրութիւնը։ Թուրքիոյ Վեհապետին ծառայութեան մէջ մնալէ առաջ, Պ. Տրէյսէ ֆրանսական բանակին փայլուն և առաջնակարգ սպայներէն մին էր։ Յայտնի է թէ ամիրային զօրաց այդ տեղակալ-գնդապետը Նաբոլէոն Գ. Կայսեր Թիկնապահ սպայ եղած է. այդ պաշտօնին համեմէլ յառաջ, Պ. Տրէյսէ, որ կա՛նուր գրուած էր, իւր բոլոր ասոլիճաններն և պատուանշանները վաստակած է պատերազմի դաշտերուն վրայ, ի Խրիմ, ի Զինաստան և ևն։

Թիզալ զինուոր, փորձ և հմուտ սպայ, խստաբարոյ և միանգամայն հաստատուն, Տրէյսէ փաշա արժանի ներկայացուցիչ մ'է ֆրանսական բանակին։

ԱԼՊԱՆԻԱԿԱՆ ՎԱՇՏԵՐ

Կը յիշուի թէ Յերվիշ փաշա Ալպանիա գտնուած միջոցին յայտնած էր վաշտ մը կազմել Վերին Ալպանիայ մէջ և Կ. Պոլիս զրկած էր, ուր կրթուելէ յետոյ կցուեցաւ Եըլտըզի զօրաբանակին։ Նախ և առաջ այդ լեռնականներն ըմբոստ գտնուեցան զինուորական կարգապահութեան դէմ, սակայն վեց տարիէ ի վեր ստացած խոհեմ և զգոյշ կրթութեան շնորհիւ, ալպանիական վաշտն արօր տիպար-վաշտ մ'եղած է, թէ՛ կարգապահութեան և թէ՛ զինուորական տեսակետով։

Արդ, Վեհ. Սուլթանը մեծ ապէս գոհ մնալով այս արդիւնքէն, հրաւիրեր է ալպանիական նոր վաշտ մը կազմել, և պատերազմական գործոց նախարարն այս պահուս կ'զրաղի ապայներ անուանելով և վաշտը կազմելիք մարդիկն ընտրելով։ Վաշտը, կազմակերպուելէն անմիջապէս յետոյ, ներկայ պիտի գտնուի Սէլամլըքի արարողութեան։

Կը կարծուի թէ պատերազմական նախարարութիւնն ապա պիտի ձեռնարկէ նաև երկու վաշտերու կազմակերպութեան, որպէս զի Ալպանիացոց ամբողջ գունդ մը կազմուի։

ԱՆԴՐ. ԴԵԼՊԱՆՆ

Անգլիական կառավարութիւնը պաշտօն յանձներ է Լոնտոնի օսմ. դեսպան Ռիւսդէմ փաշայի դիմանալ օսմ. կառավարութեան կարծիքն ի մասին Սբը Ու. Հուլդի անուանման երբ Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան, փոխանակ Սբը Էս. Թրմնդոնի։ Բ. Դուռը տակաւին տակաւին պատասխան տուած չէ։

Անգլիական Սբբ Բոյշ դբօսանաւն երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ։ Յայտնի է թէ Էտմանդրկի դուքսն այս դբօսանաւը դրած է Սբբ Էս. Թրմնդրնի և նորա բնակութեան տրրամադրութեան ներքեւ՝ Մարսիլիա երթալու համար։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ

Եգիպտոսի նախարարապետ Նուպար փաշայի յեւրոպա ուղեւորութեան և այդ ուղեւորութենէն ակընկալուած արդեւանց նկատմամբ այլ և այլ զրոյցք կը շրջին ի Դահիրէ։

Նուպար փաշա Լոնտոնի մէջ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Լորտ Սալիսբրիի և Լորտ Բանտոլֆ Չըրչիլի հետ։ Այդ տեսակցութեան միջոցին, Ն. Բարձրութիւն յայտարարեր է թէ եգիպտական քաղաքականութեան մասին ինք միեւնոյն զգացումները կը կրէ զորս հրապարակաւ յայտնած է արդէն տարիներ առաջ, այդ զգացումներ կը հակառակին արեւելեան վաղուի քաղաքականութեան հաստատման զոր մեսակար կը դատէ եգիպտոսի. գալով արդի քաղաքականութեան, Նուպար փաշա սա բառերով ճշդեր է զայն։ «Աչքի առաջ բերէք նաւ մը որուն մէջ երկու հրամատարք կը գտնուին, մին ունենալով գործադիր իշխանութիւն և միւսն անուանական իշխանութիւնը։ Երկուքն ալ պիտի ուզեն հրամաններ տալ, և սակայն վերջինը պիտի լինի լոկ պատասխանատու այն սխալանաց որք յառաջ գան այն չփոթութենէն որ կրնայ պատահիլ ո՞ր և է միջոցի մը։—

«—Եգիպտոսի պատկերն է այս, յարեր է նախարարապետը։ բրիտանական կառավարութիւնն երկու հրամատարութիւն ստեղծած է անդ. անգլիական զինուորական իշխանութիւնն և քաղաքային իշխանութիւնը։ Ակնկալ յառաջ կուգայ կատարեալ անկարգութիւն այլ հեղինակ չեն սակայն անոնք որք անուանական պատասխանատուութիւն ունին»։

Լորտ Սալիսբրի ի սկզբան չէ պատասխաներ։ բայց քիչ յետոյ, գիտեալ տուեր է թէ պահպանողական կառավարութիւնն հարկադրուած է առժամանակ մը ընթանալ այն չարչին զոր գծած է Պ. Կլատսդրն։ Սակայն, ըսեր է Անգլիոյ նախարարապետը, պատրաստ ենք նկատողութեան առնուլ դիտողութիւններն Եւրոպիոյ որ կ'ուզէ եթէ ոչ անմիջական, գէթ արագ լուծում մը տալ եգիպտական խնդրոյն»։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Սոֆիայէն առնուած հեռագիրը կը ծանուցանեն թէ Բալքարս զօրավարն սկսեր է մեծ պատրաստ մ'ընել ի Պուլկարիա։ Զօրավարն յայտարարեր է թէ իւր կառավարութիւնն ազդու միջոցներ ձեռք պիտի առնու այն պարագային յարում վերջին թշնամանաց ենթարկուի պուլկար ժողովրդեան կողմէ իւր պատրաստի միջոցին։

Ա.յս պահուս Օրթաքէօյի մէջ (Ա. Պոլսոյ գաւառ) փութաջանութեամբ կաչխատուի զօրանոցի մը շինութեան, որ պիտի կրնայ պարունակել մինչեւ 1000 զինուոր։ Գաւառին պահեստի զօրաց հրամատար Վէյսէլ փաշա անձամբ այլ կ'անցունէ աշխատութիւններն ուրիշ զօրանոցներու, որք շինուելու վրայ են գաւառին այլ և այլ կողմերը։ Շինութիւնը մեծ փութով առաջ կը տարուին, ձմեռը չհասած աւարտելու համար։

Արեւ. Լուսիլիէն առնուած մանաւոր նամակներ կը ծանուցանեն թէ Պուլկարը այս օրերս վերսկսած են չարաչար վարուիլ նահանգին խալամ ժողովրդեան հետ։ Մանաւորապէս ի Բրզանլրդ, տան և հինգի չափ մահմետականք անխնայ դանակոծուելէ յետոյ այժմ անկողնոյ կը ծառայեն. ասոնց վիճակը խիստ ծանր է։ Գարլովոյի շուրջը, Հաքէթ Աշլի գիւղին մէջ, ուրիշ մահմետական մը մեռեր է ստացած հարուածներէն։

ՄԵԾ ՍՈՊՐԱՆԻԷՆ

Մայրաքաղաքս հասած մանաւոր տեղեկութեանց նայելով, անցեալ կիրակի ի Սոֆիա գումարեալ Միքինկին մէջ Բալքարս զօրավարը բացորոշապէս յայտարարեր է թէ Զարին փափագն է Պուլկարիոյ Ազգային մեծ ժողովոյն երեսփոխանական ընտրութեանց յետաձգումը տեսնել։ Զօրավարն յարեր է որ, եթէ հակառակ Ն. Վեհափառութեան այս փափագանաց, Սոպրանիէն գումարի և իշխանին ընտրութեան ձեռնարկէ, Ռուսիա չեղեալ պիտի նկատէ ժողովոյ որոշումներն։

Հակառակ այս ազդարարութեան, Պուլկարիոյ խնամակալութիւնն հրաւէր ուղղած է երկրին ամէն կողմը, նոյպէս Արեւ. Ռումելիի ժողովրդեան, որ հոկտ. 10ին ընտրեն իրենց երեսփոխանները Սոֆիայի Ազգային մեծ ժողովոյն համար։

Փիլիպէէն կը գրեն արդարեւ, թէ՝ բուսիլիաբակ ժողովուրդը քաղաքին հրամանագրով հրաւիրուեր է 43 ներկայացուցիչներ ընտրել մեծ Սոպրանիէին համար։

Փիլիպէի չէջանակը պիտի ընտրէ 10 երեսփոխան։ Ադանիմաքա 8. Կիւլէմօ-Դօնարէ (Բուլյուն—Թէփէ) 6. Բարլովօ՝ 10. Ապրաչբարի՝ 6. և Բուբչօս (Թէֆէ-լի) 4։

Ըստ օրինի, 10,000 բնակիչ իրաւունք ունին մէկ երեսփոխան ընտրել սովորական Սոպրանիէին համար, և երկու երեսփոխան՝ Ազգային մեծ ժողովոյն համար։

Ընտրութիւնք պիտի սկսին եւ աւարտին մի եւ նոյն օրուան մէջ։

Դիտելի պարագայ մ'է որ համամասական քուէարկութիւն չպիտի կատարուի և ամենէն աննշան մեծամասնութիւն ստացողն իսկ պիտի կարենայ երեսփոխան հռչակուիլ։ Կը կարծուի թէ այս կերպով մեծապէս պիտի գիւրանայ կառավարական կուսակցութեան գործն։

Ինչպէս կը տեսնուի ի վերջոյ հասած Հաւ.ի հեռագրերէն, պուլկար կառավարութիւնը որոշեալ է երեսփոխանութիւնները մէկ շաբաթ յետաձգել։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շերիի վճռագրոց վերաքննութեան նիստամբ Դատական նախարարութեան կողմէ հետեւեալ չորեքարեւանն ուղղուած է ընդհանուր դատախազներուն 4 սեպտ. 86 թուականաւ։

Շերիի վճռագրոց բեկման (Թէմիզ) և վերաքննութեան (Խուիրաք) մասին հաստատեալ կանոնաց համաձայն, երբ բեկման վերաբերեալ թուղթերը Ֆէթվայի Դրան մատուցուին և վերաքննութեան պէտք լինելն որոշուելով վերադարձուին, ո՞ր կողմն պարտաւոր է վերաքննութեան դիմել և որչա՞փ է վերաքննութեան պայմանաժամը և նոյն պայմանաժամին մէջ վերաքննութիւն չկատարուած ատեն առաջին վճռագիրը կը գործադրուի՞ թէ ոչ։ — Այս հարցումներ մէկ քանի տեղերէ եղած և հրահանգ խնդրուած լինելով, խնդիրն Մէճլիսի Ցանձնախմբին մէջ քննուեցաւ և այս առթիւ տեղեկագիր մը ստորագրուեցաւ, որոյ ամփոփումն է հետեւեալն։

«Շերիի վճռագրոց բեկման և վերաքննութեան կանոնները, Նիզամի վճռագրոց վերաքննութեան և բեկման կանոններուն նման չեն։ Շերիի վճռագրոց վերաքննութիւնը բեկումն յառաջ տեղի կ'ունենայ։ Երբ բեկման հնարաւոր Շերիի նախական վճռագրի մը օրինաց համաձայն տրուած լինին որոշուած, կը հաստատուի այս վճռագիր և գործադրելի կը հռչակուի, իսկ երբ նոյն վճռագրի օրինաց համաձայն տրուած չլինելը ճանչցուի, վերաքննութեան դատաւորը կ'որոշուի։ Այսպէս վերաքննութեան ճանրով դատի մը քննութեան համար պարմանաժամ չկայ։ Հետեւաբար վերաքննութեան ենթակայ եղող վճռագրի մը համար վերաքննութեան ձեռնարկուած չէ ըսելով զայն գործադրելու եղելը ներելի չէ։

«Դալով այն հարցման թէ ո՞ր կողմը պարտի դատը շարունակել, երբ վճռագիր մը բեկանի, —նկատելով որ նախնական վճռէն գոհ չլինելով երբ վճռագիր մը բեկանի, երկու կողմանք նոյն վճռագրոյն տրուելէն առաջ եղած վիճակի մէջ կը մնան, երբ պահանջող կողմը վերաքննութեան դիմէ, այն ատեն այդ մասին եղած մասնաւոր հրահանգին համաձայն խնդիրը կը վերաքննուի։

«Դատական նախարարութիւնն հաղորդելով ձեզ սոյն որոշումն ի գիտութիւն, կը յուսէ սոյն շրջաբերականէն ... օրինակ, խնդրելով որ հաճիք հաղորդել զայս ձեր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող ընդհ. դատախազի օգնականներուն»։

Պարտուրի նահանգի կառավարիչ Լօմէզ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

Տիգրանակերտի կրթական հաշուակալ անուանեցաւ Թաղապետութեան Բ. շրջանակի հաշուիչ Ալի Բիզա էֆէնտի։

Լրագիրը վերջերս ծանուցին թէ Ռուսիոյ գահաժառանգ Նիքոլա Մեծ-Դուքսն Հոմոմբոր անուն մէջ մայրաքաղաքս պիտի գայ։

Պաշտօնական ակմբոյ ոմանց մէջ, կիսուի թէ Ն. բարձրութիւնն ուրիշ ժամանակի թողեր է իւր ուղեւորութիւնը։ (Մանրդ.)

Դահիրէէն կը գրեն թէ Դաղի Մուխթար փաշա սեպտ. 18 30ին անդ վերադարձեր է ուր առջի օրն հասած էր արդէն Սբբ Հէնրի Տրըմնտ Ուոլֆ։

Ըստ եգիպտական վերջին լրագրաց, Սուտանէն առնուած լուրերը խիստ հակասական են և Ադիֆէնպրն զօրավարն իսկ յայտարարեր է երեր թէ առ այժմ ինք չէ կարող որոշապէս ըսել թէ Սուտանցի ապստամբք միաբ ունին թէ ոչ սահմանագլխոյն վրայ յարձակելու։ Ասոր համար հարկ է երեք շաբաթ եւս սպասել, մինչեւ որ Նեղոսի ջուրց բարձրացումն իւր ծայրագոյն աստիճանին հասնի։

Սամոսի. հելլենական հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Բանօրօլի եւ Բ. Դուռը վաւերացուց նորա պաշտօնը։

Ագր. Պոլսէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ։

Արեւելեան երկաթուղեայ 100 ըդ վիճակահանութեան երկրորդ պարգեւն, այն է 25000 ֆրանք, չհասած է նահանգիս կուսակալ Հաճի Իզզէթ փաշան։

—Ամսոյս մէջ հայ կին մը, Տիկին Մ. երեք զաւակ ծնած է, մին մանչ եւ երկուքն աղջիկ։ աղջիկներէն մին մեռաւ մի քանի օր առաջ, միւսներն ողջ են։ 1885 տարւոյ մէջ ալ քաղաքիս Ս. Թէոդորոս եկեղեցւոյ ժամակոչներէն կարապետի կնոջ երեք զաւակ ծնած էր, որոցմէ մին վեց ամիս եւ միւս երկուքը քիչ առեն ապրելէ յետոյ մեռան։

Թէեւ երէկ, Թիւսավէրտի Ամրամ էֆէնտիի կողմէ Առեւտրական առաջին Սենեկի դէմ բացուած դատին քննութեան համար որոշեալ օրն էր, սակայն նախագահին հիւանդութեան պատճառաւ յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան թողուեցաւ դատին շարունակութիւնը։

Գավալլայի, Բանթիի և շրջակայից ծխախոտի վաճառականաց կողմէ յաճախակի Բ. Դրան և Բէյթիի անօրինութեան հասած գանգատանաց վրայ, կայս. կառավարութիւնն հրամայած է որ յատուկ մասնախումբ մը կազմուի ի Բ. Դուռն, յիշեալ վաճառականաց գանգատները քննելու և անոնց գոհացում տալու համար։

Այս աւուր թուրք լրագիրք Դատական նախարարութեան հետեւեալ պաշտօնական Սդիր կը հրատարակեն.

«Կայս. Իրաւագիտական Վարժարանն յաճախել փափագողաց արձանագրութիւնք տեղի պիտի ունենան մինչեւ յառաջիկայ հոկտեմբեր 7, երեքշաբթի օրն, հետեւաբար փափագողք պարտին մինչեւ նոյն օրը վարժարան դիմելով իրենց անուններն արձանագրել տալ։

«Ընդունելութեան քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ հոկտեմբեր 8ի չորեքշաբթի օրը վարժարանին մէջ։

«Քննութիւնք պիտի լինին գրաւոր և բերանացի։ Բերանացի քննութեանց համար չարադրութեան նիւթ մը պիտի տրուի և թուաբանական խնդիրներ պիտի առաջարկուին որոց պատասխանները գրաւոր պիտի տրուին։

«Բերանացի քննութիւնք պիտի բաղկանան արաբական քերականութենէ և համաձայնութենէ, տրամաբանութենէ, աշխարհագրութենէ և ընդհանուր ու օսմանեան պատմութենէ»։

Ասորոց կաթողիկոսական փոխանորդ Յարութիւն վարդապետ Ասա-խլէնար մեզ դիմելով կը խնդրէ հետեւեալ կերպով ուղղել Աբէ-Եալի սեպտ. 13 թուով իւր մասին հրատարակեալ տեղեկութիւնը, զոր հաղորդած էր մեզ հանգիսին ներկայ գտնուող անձ մը։

Յարութիւն վարդապետ սեպտ. 12 ի դիմերը Թարապիոյ անգլ. դեսպանատան մէջ տրուած պարահանդէսին ներկայ գտնուած էր Լէյտի Թորնդրնի կողմէ իւր ըստացած հրաւիրագրոյն համաձայն, և ըստ իւր ասութեան, նոյն երեկոյին ինք ընաւ հեռաձուա չէ եղեր Լիտիսկրիկի Դուքսին հետ տեսակցելու և որ և է գիր չէ մատուցեր նմա։ այլ միայն Դուքսը փափաքելով տեսնել կամենալ։ փոխանորդն այդ տեսութեան, ասս երկն գրուած, Յարութիւն վարդապետ Սբբ Ս. Սանտրոյնի միջոցաւ Ն. Բարձրութեան մատուցեր է զայն։

Յարութիւն վարդապետ հարիւր մէկ ժամ մնացեր է սրահին մէջ և այդ միջոցին անգլ. դեսպանուհւոյն կողմէ մատուցուած մեծարուեր է։

Յարութիւն վարդապետ կը յարէ թէ նոյն երեկոյին իւր հրաւիրատուն և ներկայ գտնուելուն պատճառն այն է որ Հընդկաստանի մէջ շուրջ երկու միլիոն Ասորիք կը գտնուին, ընդ անգլիական իշխանութեամբ, որոց հոգեւոր պետն է Ասորոց կաթողիկոսն որոյ Փոխանորդն է ինք։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Կարմիր— Տ. Թ. Մ.—Օգոստ. 16է ի վեր կը զրկուին ձեր թերթերն, սակայն ցարդ ստացած չենք տարեկան բաժանորդագիրն, 56 ֆրանք։

Ա. Զ Դ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՇԱՀԱՅՑԱԿԱՆ ԲԷԺԻԻ

Ընդհանուր Տնօրէնութեան Պոլսէն Ղալաթիա փոխադրուելուն առթիւ, դրասենեակները փակ պիտի մնան երկուշաբթի 29 սեպտեմբեր (11 հոկտ.) 1886, և պիտի բացուին երեքշաբթի առաւօտ 20 սեպտեմբեր (12 հոկտ.) ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ-Պազար, Թիճարէթի խան։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

ՎԵՆԵՏԻԿՈՅ ՄԻԽԻԹԱՐԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴՐՊՐՈՒԹԵԱՆ (Դ-ԺԳ դար), Հ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԶԱՐՊՀԱՆԱԼԵԱՆ։

—Երկրորդ տարագրութիւն, յաւելուածներով և փոխանութեամբ։ Գր. 5

ՏԱՐԵՐԲ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ, Անի տոմ. աշխատասիրեց Հ. ՅՈՒՍԻԿ ՄԼԷՐԱՊԵԱՆ։ Գր. 1, 25

ՏԱՐԵՐԲ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, պատկերազարդ, ընդարձակ և նորագոյն տեղեկութեամբք, յօրինեաց Հ. ԴԱՆԻԷԼ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆՑ։ Դահեկան 5

ՕՐԱՑՈՅՑ, 1887 տարւոյ։ Դահեկան 2

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԱՌԱՔԵԼ ԷՖԷՆՏԻԻ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՐԱՏԱՆ

Ի Պոլիս Ալի Ճարոդեան

ԱՌԱՔԵԼ էֆ.ի Դրատան վերջին հրատարակութեանց մէջ յիշատակելի կը համարինք հետեւեալ հանրօգուտ գործերը. որոց նիւթերն ընտրուած կամ խմբագրուած են ընդ անուանութեամբ Առաքել էֆ.ի։—

1. Առաքել Թիւրիպանտէի Էֆ.ի։ Կարեւոր առաջնորդ մը օսմ նախարդ և արդի գրականութեան. Օսմ. Մատենագիտութիւն մը, յորում յատուկ կարգաւ մը յիշատակուած և հմտալից ծանօթութեամբք բացատրուած են այլ և այլ ճիւղերու վերաբերեալ օսմ. գրեանք։ Գին 10 զրշ։

2. Մէհմէտ Էֆէնդի. Երկու ընտիր հատորներ. ընթերցանութեան գրքեանք. բարոյական և գրական հատուածոց ու թարգմանութեանց հաւաքածոյ մը։ Նիւթերն այնպէս ընտրուած կամ խմբագրուած են որ անխարդ կը պատշաճին խրատական և ոչ-խալամական դպրոցներու, և այս տեսութեամբ գործն յանձնարարեալ է նաև մեր Ուսում. Նորոգութեան, և ընդունուած է Պետական դպրոցներու մէջ։ Գին 7½ ական զրուշ։

3. Թ-լիմ Գրաֆ. Զարս հատորներ, չորս տարիներու վրայ բաժանեալ։ Հատընտիր քաղուածք օսմ. արձակ և քերթուած գրականութենէ, աստիճանաբար կարգաւորուած։ Առաջնակարգ թարգմանութիւնք եւրոպացի հեղինակներէ։ Նմանապէս ընդունուած Պետական դպրոցներու մէջ։ Օսմ. արդի գրականութիւն ուրիշ ոչ մէկ հաւաքածոյի մէջ ասելի հարստութեամբ և ասելի ճարտարութեամբ պատկերացուած է ցարդ։ Գին 2½, 2½, 4 և 6 զրուշ։ Ա. էն ց Դ. տարի։

Այս այլ և այլ գիրքանք, հարատեւ օրինակ տպուած, արդէն քիչ ժամանակի մէջ քանի մը տպագրութիւններ ունեցած են։ Նիւթոց ընտրութենէն վար չեն մնար թերթերուն տպուութենէն և տպագրութեան կատարելութիւնը։

2—3

ՏՕՔԹԷՈՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Որ իրեն մասնաճիւղ ընտրած էր մանկարարձութիւն և կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն այս անգամ Փարիզի մէջ եւս բժշկական այս ճիւղին հետեւելով կատարելագործած է իւր արհեստը և այժմ վերադարձած լինելով կը գտնուի ամէն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթի օրերը ժամը 6 էն 8 կամուրջի դիմաց Բիւշիւրեան եղբարց դեղարանը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Ա.ԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Բեռլրսպուրկ, 6 հոկտ.

Այս առաւօտեան լրագիրք ձիրտեվիոյն հեռագիր մը կը հրատարակեն ծանուցանող թէ Շումլայի պահապան զորքն յարեր է Բալքարս զօրավարին յայտարարելու և թէ Ռուսչուկի, Վիտինի, Բլէվնայի և Սիլիստրայի պահապան զորաց յարումն սաղգ կ'երեւի, բաց ասած Շումլա բանակեալ երեք գունդերը Սոֆիա զրկեր են բացարձակ հեռագիր մը՝ պահանջելով որ Թուսիոյ հետ խզում յառաջ չբերուի։

Սոֆիա, 6 հոկտ.

Կառավարութիւնը տրամագիր կերեւի ութն օր յետաձգել մեծ Սոպրանիէին ընտրութիւնները, պայմանաւ որ Ռուսիա պաշտօնապէս պահանջէ։

Բալքարս զօրավարն, որ կ'այցելէ երկրին զլխաւոր կեդրոններն, Օրխանիէ հասաւ։

Սոֆիա, 6 հոկտ.

Պուլկար կառավարութիւնը կը վախնայ որ ծանր արկածներ չծագին Բալքարս զօրավարին խլխանապետութեան մէջ ըրած ուղեւորութեան միջոցին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Լոնտոն, 6 հոկտ.

. . . . . .

Տեղի նեղ կը յայտարարէ թէ Անգլիոյ շահերն ուրիշ կողմ են. թէ Անգլիա առաւելապէս ովկէանեան տերութիւն մ'է քան եւրոպական. ուստի պարտի մանաւանդ Ովկիանիայով զբաղիլ։ Տեղի նեղ Լորտ Բանտոլֆ Չըրչիլի վերջին ճառին մէջ ապացոյց կը տեսնէ թէ Եղիտական նախարարն հասկցած է զայս. հետեւաբար կը բերկրի տեսնելով որ Պահպանողականք կը յարին ազատականաց գաղափարներուն։ (Տես այս աւուր Ս. Երեան)

ՏԱԳՆԱՊՆ ՑՍՊԱՆԻՍ

Մարիլա, 6 հոկտ.

Թագուհին ներում չնորհած լինելով զինուորական վերջին յեղափոխութեան երկու հեղինակաց որք մահուան դատապարտուած էին, պատերազմական նախարարն հրաժարական տուաւ։

Մարիլա, 6 հոկտ.

Նախարարական տագնապ մը ծագեցաւ, մահապարտ զինուորականաց չնորհուած ներման պատճառաւ։

ԱՐԱՐԱՏ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 25 սեպտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽՈՆԱՆԱԳՐՈՅ

... (Սանդարի վրայ պանքայի)	109 ½
» » » (վճռական)	109 ⅛
» Բարիզ » (պանքայի)	22 7½
» » » (վճռական)	22 15

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

	Դահեկան
Դրեկ երեկոյ գոց. (Մէյ. Օ. Ուրբ Գ. Կ.	15 16
Ֆօրսային գոցուելէն վերջը »	15 17
Ուրբայի մէջ ..... »	— —
Ուաւաստուն բացուեցաւ »	15 17
Բարձրագոյն գին ..... »	15 17
Նուազագոյն »	15 16
Կէս օրին	15 16

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՆԻԼԻ

Երեկ երեկոյ	33 16
Այս առաւօտ	33 2
Կէս օր	33 30

Օթոման. (1858) Ա. Սերի 22
» (1862)
» (1860)
» (1863) Բ. » » 14 30
» (1872)
» (1865)
» (1869) Գ. » » 15 17
» (1873)

ԻՍԼԻՓԻԷ Եգիպտական

Իրեկ իրիկուն գոցուեցաւ	84 30
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	84 10
Կէս օրին	84 10

ԲԱԺՆԵՆՍՈՒՄՔ

Սահմ. Դէ Ժէնէրալ ..... Գ. Կ. Ռգ.Լ.Բ	3 9
Հրեան ժենէրալ ..... Գ. Կ. Օռմ. »	5 28
Պանք տը Գանս ..... » »	4 35
Սօս. Շանմ է Վալէօր ..... » »	3 15
Բրամուէյ ..... » »	280
Ռումիլիի երկաթուղի ..... Ֆր.	34 12½
Օսմանիան տը Բրիտանիէ ..... »	—
Մասիճեան ուղիի Լաւրիսմի ..... »	61

Ընթացք դրամոց

Լոմբարդեան սակի ..... ֆրանք	100
20 ֆրանկանոց ..... »	87 38
Ռեգիսակ սակի ..... »	110 11
Ռէալ իմպերիալ ..... »	90 25
Ամիրց ..... »	51 20
Թուղթի թղթադրամ ..... »	9 31
» արծաթ ..... »	88 25
Ֆիորին ..... »	8 32
Գերմ. արծ. (մարք) ..... »	108 3
Լեզնոց ..... »	102 30
Լիրա ..... »	102 20
Գէթ ոսկի ..... »	97 20
Թ

Օքսան 1871	75
Փոխառութիւն 1877	87 1/2
Պանք Օթոման	10 3/8
Լուսական փոխառ. 1873	98 1/2
Եգիպտական մրցանակ (իւրիցիէ)	76 1/8
» առանձն. (քրիվիլէժիէ)	97 3/4
Ցայրա Սանիէ	74 1/4
Ցօմանիալ (փոխառ. Լոչիլա)	95 1/2
Հունգարական պարտատոմսերի 4 0/0	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —
Վիէննա, 6 Հոկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնդոնի վրայ	125 80
Օսմանեան երկաթուղի	46 70
Բարիզ, 6 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 60
» » 3 0/0	82 92 1/2
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	14 25
» » » փակուեցաւ	14 22 1/2
» » Սերի Գ.	14 50
» » Դ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	34 25
» Բեժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	512 50
Գրեթի Լիոնէ	565
» Ֆոնսիէ	1420
Բաժնեմասն Լիոնի	1260
Սուէզի ջրանցք	2090
Ռուսական 5 0/0 1877ի	102 1/2
Իտալական Ռանթի	101 70
Եգիպտական միացեալ	386 25
Սպանիական (արտաքին)	63 1/4
Բրիտանիի թիւրք	352 50
0/0 Հնդկական	294 37 1/2
Ձեք Լոնդոնի վրայ	25 31

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 6 Հոկտեմբեր, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 0/0	— —
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ	14 20
Եգիպտական	386 25

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՂՂ. ԼԵԶՈՒԻ Ի ՊԷՏՍ Ա.ԶԳՍՑԻՆ ԴՊՐՈՑԱՑ

Աշխատասիրեաց

Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Դաղղիերէնէ ի հայ թարգմանութեան համար պատրաստուած այս դասագիրքն, ըստ վկայութեան ձեռնհաս ուսուցչաց, կուգայ լնուլ հայ մանկտւոյն մի կարեւոր պէտքն ի մասին գաղղիերէն լեզուի ուսման։ Հայ ուսանողը պիտի զգայ այս դասագրքին վրայ՝ թէ յատկապէս իրեն համար պատրաստուած լուսադոյն առաջնորդն է ի կրթութիւն թարգմանութեան, որ անելն կերպիւ կ'ընտելացնէ զինքն օտար լեզուի մը նախնական դժուարին տարերց եւ մեծապէս կը դիւրացնէ թարգմանութեան վարժութիւնն։ Բոլոր հատուածք մանր խնամով ընտրուած, օգտակար և զուսուցիչ, դիւրուսոյց մեթոդով կը համարձակեն ուսանողին մտաց մէջ ուելի քան չորս հազար բառերու մթերք մը, որով կարող կը լինի ուսանողն բուն ներոպացի ուսանողաց համար յօրինուած դասագրքերը թարգմանել գրեթէ առանց դժուարութեան։

Գինն է 3 դահեկան. Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Ցանրեան խան, Թիւ 14, Պէսէրճեան Գրատունն։

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԵՂԱՆԱԿ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ցուցիչ-ը՝ Ց. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

Սոյն երկասիրութիւն, յօրինեալ ի պէտս ազգային վարժարանաց և առանձին ուսանողաց, նպատակ ունի հեշտական և դիւրին կերպիւ ուսուցանել հայերէնէ ի Ֆրանսերէն թարգմանել։ Առ այս անհրաժեշտ եղած քերականական կանոններն եւ գիտելիքներն ամփոփուած են իր մէջ, հանդերձ բազմաթիւ հրահանգներով։ Գրքին վերջը կը գտնուին նաեւ բարոյավէպեր, ընտանեկան նամակներ եւ խօսակցութիւններ, խնամք ընտրուած եւ շարադրուած։ Գործոյն բազմին եւս ի մտոյ պիտի հրատարակուի։

Գին 3 գրուշ։

ԳՐԱԿԱՆ

Տ. ՆՈՐԱՅՐ ԲԻՒԶԱՆԴԱՑԻՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Մ. ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ՊԱՐՈՍԱՒԱՏԵՏՐԻՆ

Սոստովոր. 7 Սեպտեմբեր 1886

Տ. Մեսրոպ Նուպարեան եւ ես յաւիտեան պիտի չկրնանք միաբանիլ, զի ոչ միայն ասպարէզներով հեռի ենք յիրերաց, այլ և բոլորովին հակառակ շուրջաց կը հետեւինք։ Իւր սկզբունք ոչ են իմ. իւր կարծիքներ ոչ են իմ. իւր գիտութիւն ոչ է իմ։ Նոյնպէսն Բարոյական պարտիները պարսաւատերն, զոր նա հրատարակեց ի մայիս ամսեան, «քանդիչ» է իմ Դաղղիերէն-Հայերէն բառարանիս, ըստ նորա դատողութեան (երես 54), մինչդեռ ես կը նկատեմ «անդիլ» յուսահատ ջանքեր ի նմին պարսաւատերի, բայց «անդամ չեմ նշարեր ամենեւին։

Տ. Նուպարեան այնպէս կը համարի որ իբր թէ ես երեսուն տարի դդումի հնկած ըլլամ, և ոչ զիմ նախնեաց լեզուն և զգաղղիերէն։ Առանց այլոյ ապացոյցի, առանց բարկութեան, յանձն կ'առնում մի անգամ ևս պատասխանել իրեն, յուսալով որ կը հասկանայ վերջապէս թէ ես անկարօտ եմ իւր դասերուն (12)։

Ընդունայն է յերկայն հակառակութիւն մտանել ընդ Տ. Նուպարեանի, մի ըստ միոջէ հերքել զիւր դիտողութիւնները, մանր հաշիւ տալ իրեն թէ ուստի գտած եմ զայս ինչ հայերէն բառ կամ բառի նշանակութիւն, զայն ինչ հոլով, ձեւ կամ ասացուած։ Թող իբրեւ զիս տարիներով պարապի Տ. Նուպարեան յուսումն Հայ գրականոյ, և ապա նստի յաթոռ վարդապետական և զիմ գլուխս կռփէ։ Իսկ գաղղիերէնի մասին, յորում ամենաբարձակ կ'արշաւէ յիմ վերայ՝ վճիռներ թքթքնելով եւ պատգամներ որոտալով, ուղիղ խելքն պէտք էր ազդարարել իրեն թէ Լիդրէի և Գաղղէական Ակադեմիոյ բառագրոց հետեւողութեամբ յօրինեալ գործն՝ ըստգտանելէ յառաջ՝ անհրաժեշտ կարեւոր էր քննել զԱկադեմիոյ բառարանն։ Ի՞նչ կ'ընէ Տ. Նուպարեան. ահա իւր խօսքերն (40)։

«Ակադեմիոյ բառարանի վերջին տպագրութիւնը չունենալով կը խնդրենք Պ. Նորայրէ որ ցուցուած տեսներու (Ի՞նչ, քէնէնի վարանումն)մասին իր տալիր ինչ նշ պատասխաններն եթէ անոր վրայ պիտի հիմնէ՝ հան, Ֆրանսերէն գնել զանոնք՝ որպէս զի կարենանք լաւ մը դատել»։

Դժբախտութիւնն այս է որ իմ ամենօրեայ զբաղանքս ոչ է ճանճորսութիւն։ այսօրինակ սերալիր հրաւէր («կը խնդրենք որ հաճի» և այլն) կընար ոլորել միայն զճանճորս ոմն, որ պակ մի ընդհատելով զիւր որսորդութեան դեգերանս՝ համբերութեամբ և յօժարութեամբ կատարէր Տ. Նուպարեանի բաղձանքը (1)։ Բայց, կը հարցնեմ, Դաղղիական Ակադեմիան ի՞նչ նշանակութիւն ունի Տ. Նուպարեանի առջև որ բարձրաբերան յայտարարել կը յանդգնի (43) թէ «նոյն իսկ Ակադեմիոյ հակառակ Collège պիտի գրեմ»։ Տ. Պօհան Լիդրէի գլխաւոր գործակիցն, խորհուրդ տուած է ինձ որ դէր և հանապազ Ակադեմիոյ ուղղագրութեան հետեւիմ. ամենայն գաղղիացի մատենագիրը կը յարգէն զԱկադեմիա և իբր օրէնք կ'ընդունէն անոր քերականութիւնն և ուղղագրութիւնը. ինչո՞ւ Տ. Նուպարեան չհրատարակեր գաղղիերէն լեզուաւ Ակադեմիոյ Բառարանի պէսքերը, որպէս զի ազգէ և ազինք ճանաչեն զիւր մեծ գիտութիւն։

Տ. Նուպարեան գրեց ի Ցարտարարութեան Ֆրանսայ բառարանին.

«Առանց թարգմանութեան՝ Նորայր՝ որչափ և հմուտ լինի՝ չկրնար գլխնալ ածականի և գոյականի լծորդութիւնները»։

Պարսաւատերին մէջ ի զուր փընտռեցի Նոյր-Տ-ի «Բարդի ապիկնէր»ու նման ածականի գոյականի ու լծորդութեան վրիպակ։

—Նա խոստացաւ ԵՐԵՔ սխալ իմ մէկ բառիս մէջ ցուցնել, և կը կատարէ զիւր խոստումն. ով որ կուզէ ծայրագոյն դատարկարանութեան մի խիստ գեղեցիկ օրինակ, թող բանայ կարդայ 51 երեսն։—Նա հռչակեց թէ

«Ֆրանսերէնի նորութիւններու գալով մեր բառարանն անհոգ և անքննելի առաւելութիւն մը կ'ընծայէ Նորայրի մեծ գործին վրայ»։

Պարսաւատերին մէջ յիրաւի կը գտնուին այդ նորութիւնը, բայց այնչափ բարակ են որ եթէ քիչ մը քաշեմ՝ կը վրթթին։—Նա կը գանգատի (54) թէ՝

«Մեր թշնամւոյ բուն նպատակն էր Նոյր-Տ-ի քննադատութեամբ սպանել՝ եթէ հնար է՝ բազմամեայ ուսմանելի երկ մը՝ կարելով անոր հեղինակի վարկն Սազի առջեւ»։

Է՛հ, աղնիւ պարոն, հապա ձեր բուն նպատակն ի՞նչէր այնպիսի ցայտարարութիւն գրելով։ Ով եղաւ նախայարձակ, ե՞ս թէ դուք։ Միայն ձեզ երկն բազմամեայ և տաժանելի է, իսկ իմ երկս ոչ բազմամեայ և ոչ տաժանելի։ Իրաւունք չունէի՞ ըսելու թէ ձեր առ իս շռայլած շողոքոր գովութիւններն կեղծաւորներ են, թէ ձեր ծաղկներուն ներքև օձ կը դարանի, թէ ձեր թաքուն դիտաւորութիւնն է իմ բառարանիս աւերակաց վերայ կառուցանել ձեր բառդիրքը։ Այժմ ահա դուք ձեր բերանով կը խոստովանիք թէ «մեր անկեղծ համոզման հակառակ» (53) գրեցինք։

«Նորայրի գործն ընտիր ու մեծարելի աշխատութիւն մ'է. հայկարանական մեծ հմտութիւն կայ իր երկասիրութեան մէջ. անթիւ առաւելութիւններ կ'ընծայէ իր նախորդներու վրայ. ինչ և ալ ըլլայ՝ գեղեցիկ յիշատակարան մ'է ու պիտի մնայ միշտ ազգին մէջ իբր ընտիր ու քրտնալիր երկասիրութիւն մը. այս մեծ հրատարակութիւնն թանկագին օժանդակութիւն և կատարելութեան ճոխ ու նորանոր տարբեր իսկ կը խոստանար մեզ, որոնցմէ մեր երկը իսկ պիտի օգտէր անշուշտ»։

Այսքան դրուատեօք փառաւորեալ գործն ի՞նչպէս եղաւ յանկարծակի «վիժած գործ մը ըստ ամենայնի» (3) և «քանդուելու» արժանի (54)։ Այլ ևս տարակոյս կը մնայ՝ ձեր չարութեան վերայ։ Բայց լիս ոչ ինչ կ'առաւելու ձեր դատողութիւնքն, և ոչ ինչ կը նուազի ձեր պարսաւանօք. գովութիւն կամ պարսաւ կ'ուրախացնեն կամ կը տրտմեցնեն զիս երբ բարձրէն կուգան, և ոչ թէ հողոյն երեսէն։ Իմ ամենայն գրութեանցս վախճանն էր ցուցնել թէ դուք անբաւական էք դերազանց Դաղղիերէն-Հայերէն բառարան յօրինելու. եթէ անկարացայ համոզել զոմանս, ահա յօգնութիւն կուգայ ինձ պարսաւատերն, յորում կը խոսիք Հայերէն լեզուի խնդրոց վերայ այնպէս՝ որպէս զի ծնէ կորցն կրնայ խօսիլ գոյներու վերայ, յորում կը ճառատէք գաղղիերէն լեզուի խնդրոց վերայ, յոխորտալով ընդդէմ Ակադեմիոյ, ձեռնարկելով ուսուցանել ինձ զայն զոր դուք հաղիւ հաղ գիտէք կամ բնաւ իսկ չգիտէք։

Քննենք զպարսաւատերն։

1. «Հարկ է սակայն Պ. Նորայրի հայկարանական սահմանաւոր՝ չբռնեք թերի՝ հմտութեան աւելի շտրէնէ ապացոյցներ տալ հոս։ Bande, երէց։ Երէց գոյականը հայերէնի մէջ կը նշանակէ Աւերակ տեղ։ Ցոյնին է թէ «Հոյ լեզուի աշխարհական» (այս պերճ տիտղոսն իր վիքուռոյց յօդուածներէ մէկու մէջ կը գտնենք (2)), որ պարզապէս Եմինեանի սխալը կ'օրինակէ, պէտք էր գրել Երիզ Ի՞նչպէս կը լինի որ երէցն պիտ մնայ բառարքի մը մէջ որ որոգրուած է յատուկ Ցաւելուածով մը։ Մեծ հայկարանն falbala բառի առթիւ ևս կը գտնէ Երէց։ Ընթերցողք համոզուեցան կարծենք (այդչափ վաղ) թէ Երէց բառի նշանակութիւնը պարզապէս անծանօթ է Ազխարհականի։ (3)

—Ուխտիւք կը խնդրեմ յԱստուծոյ որ երբէք Տ. Նուպարեան դատաւորի պաշտօն չվարէ, զի յանդուգն վճիռներով շատ անմեղ մարդոց արիւնը կը թափէ։

Ո՛չ, բիւրեցս ո՛չ։ Երէզ է ուղիղն, և Երիզ սխալ։ «Երիզ, կամ լաւ ևս Երէզ» գրած է Հ. Մանուէլ Ջախջախեան իւր Հայերէն-Իտալերէն բառագրոց մէջ (Վենետիկ 1837)։ Հ. Եմինեան ուղիղ կը գրէ Երէզ, նոյնպէս և ես։ Ինչպէս որ Երիզուա բառի արմատն է Երէզ, և ոչ Երիզ, այնպէս եւ Երիզապատ ու Երիզապինդ բարդութեանց արմատն է Երէզ, և ոչ Երիզ, մանաւանդ որ կայ Երէզով գոտիական, որ պիտի ըլլար Երիզ՝ եթէ ուղղականն էր Երիզ։ Նոյնպէս Երզապատ, Երզապինդ, եթէ ուղղականն էր Երիզ։ Ըստ այմ Ասպարիզական բառի արմատն է Ասպարէզ, և ոչ Ասպարիզ։ իսկ էնէրէզ, բացառականի ուղղականն է Կորիզ, և ոչ Կորիզ։ «Կորզաւոր պտուղք», և ոչ «կորիզաւոր պտուղք»։

Ուղղիլ է կրթոց (8), ուղղիլ է «կոռեռ սեռական (8)։ Տ. Նուպարեան գիտէ՞ ինչ են Դրչագիրք որ «սխալ գրչագիրներու»վերայ կը խօսի։ Ուղիղ է ղմոտն (9)։ «Վաճառ որ հատուցած չէ ղմոտն»։ Դաղղիերէն «Marchandise qui n'a pas payé les droits, (ղմոտն)»։ Ինչ գիտուն քննադատի ձեռք ինկանք, Տէր իմ տէր։

2. «Հագուիլ սգուիլ (զուգուիլ.՞), տարակուսական ձեւով մը։ Սգուիլը որ տխուր մ'է. Շքուիլն է, անմման Աշխարհական. հագուիլ կարուիլ, հագուիլ շքուիլ» 5։

—Թուի թէ Նուպարեան Ակադեմիան նո՛ր որոշած է թէ Սգուիլ սխալ է և պէտք է ըսել Շքուիլ, վասն զի Հագուիլ սգուիլ կայ Թշոռանէրու Դ. հատորին մէջ (առաջին տպ. երես 67), և նոյն իսկ ի Նոյր-Տ-ի (Ա. հատոր, երես 30), «Աղբոր հանդերձները հագած, սքուած»։ Սակայն Հայկազեան բառգիրքն, (որոյ հեղինակը քաջ տեղեակ էին իրենց ժամանակի աշխարհաբարին,) կը գրէ Հագուօղ սրգուօղ (3) ի բառն Սէգ, («Սէգ իսկ էր Տրդատ առ հանդերձ», Ագաթանգեղոս.) և «ղմոտ»ն կը մերձեցնէ Սէգ բառի։ Նախնիք ուներն նաև Սիգուութիւն և Անսիգուութիւն հանդերձից։ Ի Վանս Ս. Ղազարու մէջ հ՞ղմոտել ղմոտել լսած եմ, և ոչ շ՞ղմոտել։ Նոյնպէս Պոլսոյ ժողովրդեան բերանը «ղմոտել լսած եմ։ Սիղմոտել է՞ արդարեւ ի Սէգամ բայէ, զայդ կ'անդիտանամ. իսկ ղմոտել դրած եմ հարցականաւ, զի նախնեաց ռամկօրէնին մէջ կայ Զուգեմ և Զուգիմ բաղմապիսի նշանակութեամբ, և Սգուիմ թերեւս աղաւաղմամբ, և ոչ ինչ կը նուազի ձեր պարսաւանօք. գովութիւն կամ պարսաւ կ'ուրախացնեն կամ կը տրտմեցնեն զիս երբ բարձրէն կուգան, և ոչ թէ հողոյն երեսէն։ Իմ ամենայն գրութեանցս վախճանն էր ցուցնել թէ դուք անբաւական էք դերազանց Դաղղիերէն-Հայերէն բառարան յօրինելու։ եթէ անկարացայ համոզել զոմանս, ահա յօգնութիւն կուգայ ինձ պարսաւատերն, յորում կը խոսիք Հայերէն լեզուի խնդրոց վերայ այնպէս՝ որպէս զի ծնէ կորցն կրնայ խօսիլ գոյներու վերայ, յորում կը ճառատէք գաղղիերէն լեզուի խնդրոց վերայ, յոխորտալով ընդդէմ Ակադեմիոյ, ձեռնարկելով ուսուցանել ինձ զայն զոր դուք հաղիւ հաղ գիտէք կամ բնաւ իսկ չգիտէք։

Քննենք զպարսաւատերն։

1. «Հարկ է սակայն Պ. Նորայրի հայկարանական սահմանաւոր՝ չբռնեք թերի՝ հմտութեան աւելի շտրէնէ ապացոյցներ տալ հոս։ Bande, երէզ։ Երէզ գոյականը հայերէնի մէջ կը նշանակէ Աւերակ տեղ։ Ցոյնին է թէ «Հոյ լեզուի աշխարհական» (այս պերճ տիտղոսն իր վիքուռոյց յօդուածներէ մէկու մէջ կը գտնենք (2)), որ պարզապէս Եմինեանի սխալը կ'օրինակէ, պէտք էր գրել Երիզ Ի՞նչպէս կը լինի որ երէզն պիտ մնայ բառարքի մը մէջ որ որոգրուած է յատուկ Ցաւելուածով մը։ Մեծ հայկարանն falbala բառի առթիւ ևս կը գտնէ Երէզ։ Ընթերցողք համոզուեցան կարծենք (այդչափ վաղ) թէ Երէզ բառի նշանակութիւնը պարզապէս անծանօթ է Ազխարհականի։ (3)

—Ուխտիւք կը խնդրեմ յԱստուծոյ որ երբէք Տ. Նուպարեան դատաւորի պաշտօն չվարէ, զի յանդուգն վճիռներով շատ անմեղ մարդոց արիւնը կը թափէ։

Ո՛չ, բիւրեցս ո՛չ։ Երէզ է ուղիղն, և Երիզ սխալ։ «Երիզ, կամ լաւ ևս Երէզ» գրած է Հ. Մանուէլ Ջախջախեան իւր Հայերէն-Իտալերէն բառագրոց մէջ (Վենետիկ 1837)։ Հ. Եմինեան ուղիղ կը գրէ Երէզ, նոյնպէս և ես։ Ինչպէս որ Երիզուա բառի արմատն է Երէզ, և ոչ Երիզ, այնպէս եւ Երիզապատ ու Երիզապինդ բարդութեանց արմատն է Երէզ, և ոչ Երիզ, մանաւանդ որ կայ Երէզով գոտիական, որ պիտի ըլլար Երիզ՝ եթէ ուղղականն էր Երիզ։ Ըստ այմ Ասպարիզական բառի արմատն է Ասպարէզ, և ոչ Ասպարիզ։ իսկ էնէրէզ, բացառականի ուղղականն է Կորիզ, և ոչ Կորիզ։ «Կորզաւոր պտուղք», և ոչ «կորիզաւոր պտուղք»։

Ուղղիլ է կրթոց (8), ուղղիլ է «կոռեռ սեռական (8)։ Տ. Նուպարեան գիտէ՞ ինչ են Դրչագիրք որ «սխալ գրչագիրներու»վերայ կը խո

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊՐԷԶԻԼԻՈՅ

Ի նպաստ Բեր Ն.Ամ.ՊՈՒԴԱՑԻ Նահանգին մէջ 1874 սեպտ. 28 էն ի վեր ազատ ծնած գերեալց զաւակներուն.

Այս վիճակահանութիւն, 1842 թիւ հանանաբ հրամանով արտօնեալ, աշխարհիս ամենէն կարեւորն և ամենէն լաւն է, կը բաղկանայ միայն 200.000 տոմսերէ (1 էն 200.000) որոց 26.180ն անպարտ-պիտի չահին երեք վիճակահանութեանց միջոցին որք պաշտօնապէս տեղի պիտի ունենան ձեռնհաս իշխանութեանց առջեւ։

Վիճակահանութիւնք անպարտ-պիտի կատարուին 1886 դեկտ. 15 ին, 18 ին և 21 ին

Առաջին վիճակահանութիւն		Երկրորդ վիճակահանութիւն		Երրորդ վիճակահանութիւն	
1886 դեկտ. 15 ի		1886 դեկտ. 18 ի		1886 դեկտ. 21 ի	
1 բժն.	2,500.000 ֆր.	1 բժն.	500.000 ֆր.	1 բժն.	250.000 ֆր.
1 »	250.000 »				
1 »	125.000 »	1 »	125.000 »	1 »	100.000 »
1 »	50.000 »				
2 »	37.000 »	1 »	50.000 »	1 »	50.000 »
4 »	25.000 »				
2 »	12.500 »	4 »	25.000 »	3 »	25.000 »
10 »	10.000 »	2 »	12.500 »	6 »	12.500 »
20 »	5.000 »	8 »	15.000 »	2 »	10.000 »
30 »	2.500 »	17 »	5.000 »	17 »	5.000 »
60 »	1.250 »	25 »	2.500 »	25 »	2.500 »
99 »	750 »	50 »	1.250 »	40 »	1.250 »
200 »	500 »	249 »	500 »	100 »	500 »
523 »	250 »	552 »	250 »	320 »	250 »
20000 »	50 »	2000 »	100 »	2000 »	100 »
20954 թիւ	4,800.000 ֆր.	2710 թիւ	1,527.500 ֆր.	2516 թիւ	1,097.500 ֆր.

ՄԵԾԲԱՀԻՒՆ 2,500,000 ՖՐԱՆՔ

Այս պատճէրն առնելու փոխարէն պէտք է գնել առ առաջն 1886 հոկտ. 18/30

Ամբողջ բուն տոմս մը	100 ֆր.	120 տարեմ	160 լէյ	Ամբողջ տոմսեր
Կէս տոմս մը	50 »	60 »	58 »	
Քառորդ տոմս մը	25 »	30 »	29 »	
Մէկ տասներորդ տոմս մը	10 »	12 »	11.60 լէյ	Մասնաւոր տոմսեր
Մէկ քսաներորդ » »	5 »	6 »	5.80 »	

Բոլոր տոմսերն առանց բացառութեան պիտի մասնակցին երեք վիճակահանութեանց, որով միայն տոմսակով մը կարելի է երեք բաժին չահիլ։ Երեք վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակը ձրիաբար և պարզապէս պիտի զրկուի ուզողին։ Շահողներուն իմաց պիտի տրուի հեռագրով կամ տատնին նամակաւ։ Շահերը պիտի վճարուին երբ չահող տոմսերը ներկայացուին։ ատոմ կը խնդրուի խնամով և անեղծ պահել զայնս։

> Այս վիճակահանութիւն երաշխաւորեալ է Պուտուիթենէն. Շահերը վճարելու սահմանեալ դրամագլուխը դրուած է Պրէզիլիոյ Ազգային Պանքն։ Առաջին տասն բաժինները չահող տասն թիւեր առ առաւելն 1885 դեկտեմբեր 28 ին պիտի հրատարակուին Արեւելից լրագիրներուն մէջ։ Երեք վիճակահանութեանց ընդհանուր և պաշտօնական ցուցակը պիտի հրատարակուի Վիէնայ Մանիֆեստ որ լա Շանս Իմպիմէսնելի 1887 յունվար 18 ի թիւին մէջ։ այդ թերթն է Եւրոպոյ և Ասիոյ համար մեր միակ ներկայացուցիչը։

Գանձապետ Պրէզիլիոյ կայս. վիճակահանութեանց
Գանձատեղ ԼՈՒԻՋ ՏԻ ԱԼՄԵՅՏԱ

Տոմսերը կը գտնուին հետեւեալ Վաճառատուններու, ինչպէս եւս ներկայ չրջաբերականն հրատարակող լրագրաց խմբագրատուներուն.

Կ. Պոլիս, Նեալդրո Լրագիր
» Գանձարանդիսնոյլիս Լրագիր
» Իտիրան Էֆենտի, Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան
Իզմիր, Պ. Պ. Վիքթոր Գաբաուալ և ընկ. Եուսուֆ փողոց, թիւ 4
» Պ. Պ. Ռանդիտիս և Յիսմիրոս
Միտիլի, Պ. Գէլանթիս Մանոլս
Գարլըսլամ-Սամոս, Պ. Տ. Եռանիսէս
Եանեա, Պ. Պ. Էմիլիզմի եղբարք
Լաքնադա, Պ. Հէոքիլ Վ. Պրանճիոդի
Լիմասոլ, Ազիքիս Լրագիր
Պէյրութ, Պ. Պ. Օ. Տիւբան և ընկ.
Դամասկոս, Պ. Պ. Եանոուսի եղբարք
Գաթուսա, Պ. Պ. Սիմէոնիտէս եղբարք
Քանանի, Պ. Տէմէտրիս Մանոֆ
Ամիէնք, Պ. Քր. Քիրիաքիս, տեղանաւոր
Ամիէնք, Ագրոքոլս Լրագիր
» Պ. Ժան Գուրդ երկ Դործակատար
Պ. Ալեք. Սորիլէտիս, միջնորդ
Շիրա, Անդրոլի Լրագիր
» Ցանոս Լրագիր
Պիւրքոս, Պ. Ս. Քրոնորուլոս
» Պ. Ժան Մէօրկաղ օղուլոս
Բաղրտա, Պ. Քր. Ուրիկարուլոս
» Պ. Թէմիստոկլ Տ. Մարդէզոս
Զանիա, Պ. Պ. Մէրգաան և ընկ.
Դորիոնա, Պ. Ռ. Լուսէրա
Գանիրէ, Պ. Առոլի Պաուէր
Ալէքսանդրիա, Թէլեկրաֆ Լրագիր
» Պ. Առոլի Պաուէր
Բորդ-Սայիտ, Պ. Տ. Կիւրիկիւրաքի
Զակազիկ և Իսմայիլիա, Պ. Պ. Սաուլի եղբարք

CAISSE GENÉRALE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Գնումն և վաճառումն ամեն տեսակ արժէթղթոց — **ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ** — Գանձումն ամեն տեսակ կարճաներու.

ԹՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

Կանխիկ և «պատուիրակ վաճառատուն ֆրանսական բաժնետոմս պարտաթղթոց»—Վ.ի մը Բառի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գուտիի ֆանսիկ առ ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիտնալ 1860, 79, 80, ֆրանսիա 1877, 79, Պանք Լիոնֆրանս 1880, Վ.ի մը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 881, 1/2 Վ.ի մը Բառի 1871, 1/3 Գոմիտնալ 1860, 1/10 ֆրանսիա 1883 էն. Ելն։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 25,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԹՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴԱՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամեն արժէթղթերն ի փոխարէն ամենական 5, 10 և 20 ֆրանքի։ Գնողն ճանաչելու կ'ստանայ իւր պարտաթղթոց թիւերն և իրաւունք կ'ունենայ թէ վիճակահանութեանց և թէ տոկոսի կարճաներուն, եթէր թէ ամբողջովին վճարած լիներ գումարքն։ Ամսական սահմանագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Առարկելու համար, դիմել առ. ԱՊՈՍՏՈԼԼԱՆ ՆԱՍԻ ԵՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բոլոր դակ թուղթերոյ համար։ Գրասենեակ թիւ 4, Պահչէ-Գարու, ի Պոլիս։

Գործակալութիւնից և սառագրութիւնց նեղդիր թուղթերոյ դիմաւոր քաղաքներէ դրկուելու են նամակաբար առ. Ա. Նասի եֆենտի։

Գործակատարը
Պ. Յ. Գ. Քէլէլեան, Քնիլչ
Պ. Ա. Քէլչիսէօքլու, Ակյեզլու-Գործակատար
Պ. Յովսէփ Պ. Գալֆէնեան, ի Պրուսա
Պ. Մէհմէտ Մէրրուխան, ի Սիվրի և շրջակայքը
Պ. Ն. Կոսիոպոլս, ի Սէլանիկ
Պ. Նոման Անթէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
Պ. Յովհաննէս Նանապետեան, ի Սէլիպոլիս

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ
ԿԻԼԻՄԷՋ ԵՂԲԱՐՔ

Բերայի Մեծ-փողոց, 305

Գոնգատիայի մօտ

ՔԱՂԱՔՆԵՐ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ՏՈՒԱԶՆԵՐ
ՎԱՃԱՌԿԵՆԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆՆԱՐ

ՏԱՄՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ
ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սեղեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻԼԱԴՈՎԻՉ
Ի Սրալիէ (Դոլմա-Խան)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մամ-Հանէ Լայտ խան, 2։

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
Ա.ԶՄԱՏՈՒՆ
Ի ՊԱՅԾԱԼ ՀԱՄԱՐ

ՖԻՆ ԱՆՃԱԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒՆ Կ. ՊՕԼԻՍ

Ցոյն կայսրատան մէջ կան Եւրոպական նորընտիր և կատարելագործեալ մեքենայներ որոնցմով կը կազմուին և կը յօրինուին

ԶԱՓԱՌԻՈՐ ԳՆՆԵՐՈՎ,

ԳԻՐՔԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն ՏՈՒՍԱՐՆԵՐ, վաճառականական և ԱՑՑՏՈՄՈՒՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Ցանկացողաց դիւրութեան համար կազմատուած ունի իրեն կցուրդ վաճառատուն մը թիւ 27 ՖԻՆՃԱՆԷԼՐԷՔՐ-ԵՕԳՈՒՇԻ, ուր կ'ընդունուին յանձնարարութիւնք և ուր կը վաճառուին նաեւ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, բնիր թուղթ, գրիչ, տուփեր, պարկեշտակ, գրապանակ և ն։

ՍԻՆԿԷՐԻ
ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐԸ

կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կալանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻՏԼԻՆԿԷՐ
Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻԻՏԱԲԷՍԹԻ
ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լոժէն Բարաքոր
» լիակոյս գործակալ. Մ. Նաղարէթ Եազճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր ապրանք և ապրկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Ուստերդ կը համարիմ ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զանազան տէր անձանց իրր նուիրական պարտականութիւն մը ապահովութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զուտակաց ապագան ապահովել. կամ ի ծերութեան օրերուս և կամ յետ մահու իւր սիրելի կինն և զաւակունքը աղքատութեան սոսկալի հիրաներէն հեռի պահելու համար։ ուստի արդէն հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան չահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտապէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի չահող թիւ 100 անգլիական ոսկի չահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։

Ամեն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրուան—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 1/2 ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի ապագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց։ Ուշ։

Փափաքողք աղատ են ընկերութեան պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպոյ մեծ դրամատուներէն։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՅՈՒԺԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ SPIRITO

Ամենազգու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապահովիները, Դեռերը, կանայք, տկարամարմ Տղաներն և ամեն փափուկ անձինք։

Վիալի Գինին ամենէն ազգու գեղերու մասնորութիւնն է, ընդդէմ Արիան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Սատանայի ամեն ցաւերու, Փորհարութեան, Հիւծմանի, երկար ապաքինմանց, եւայլն։ Ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զրկային ուժգնութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կեղտիւ ենթակայ են մեր օրերս։

Լիոն—Դեղարան Ժ. Վիալ, Պուլպոն փողոց, 14—Լիոն

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուտա, դա մեծ փողոց 169։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ
Ընդ դէմ Ռէպլոյ, կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյ
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թուոյ	Անուանք	Թուոյ
Անուանք	Թուոյ	Անուանք	Թուոյ
Ալպանս	2,000	Լէքսանդր	4,500
Ամէրիկ	3,000	Պարէնկո	4,300
Ամկոտ	4,300	Պարսամ	2,500
Գասսանս	3,500	Պիրս	2,000
Գլորսթեր	2,200	Նէրս	2,000
Գրանս	2,000	Օթելլո	5,000
Դէյրս	2,600	Օրլանտս	3,000
Գարիբալտ	2,500	Օգրանդ	4,500
Գամէս	2,400	Օգդս	2,000
Գաղս	2,000	Բարիթիէ	1,200
Գօմս	2,700	Բարէմն	3,200
Տիս	2,500	Բատէր	1,700
Տօրիս	1,800	Փիգս	2,800
Իրաքս	2,600	Բիսմթս	4,400
Էրաքս	2,600	Բինալս	3,200
Յայ-ֆուն	800	Բոլս	3,000
Ֆիս	1,700	Բանս	5,500
Ֆրամինկ	1,600	Բոէթս	3,500
Կոլիէս	5,500	Պարէրս	4,000
Կիզանս	2,200	Պարքս	2,000
Կոզս	1,800	Միլվիս	2,000
Կրանս	2,200	Սորէնդս	4,300
Հանկս		Թասս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ուիլսն	3,000
Հիսպանս	3,000	Թրիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թուէնս	2,800
Ֆիս	2,300	Քասնդս	3,600
Ֆիլրս	2,000	Լեսնս	1600
Գէորգ	2,200	Զէնդա	3,000
Լէ	2,000	Զէրս	2,000

Ուինլոս շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ամսոյս 2 ին պիտի մեկնի Հալէպ։ Կ. Պոլիս դալու համար։

Քէյրս շոգենաւը, նաւապետ Հէյզ, ընդհանուր վաճառքով ապրանք կը բեռնաւորի ի Հալ և ամսոյս 22 ին պիտի մեկնի։

Բեռներու համար ամէն տեղեկութիւն կընդունուի Ա.ՆԻ մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԴՐԻՏԷՐԻԳ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
թիւ 17-13, Քիւչիւք Միւլէք
Խան Գալատիա
514

ՖՐԼՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ
Այժ կանոնաւորապէս կը բռնին Լիվերբուլ և Ադրիանոպլ դէպ.

Անուանք	Թուոյ	Անուանք	Թուոյ
Անուանք	Թուոյ	Անուանք	Թուոյ
Ամերիան	2500	Յայմեական	3700
Ամերիան	2500	Յայմեական	3700
Անտարկտիկան	2500	Յայվիան	3700
Անթիլեան	2500	Իսպերիան	5500
Արաբիան	3700	Իսպերիան	5500
Գավարիան	6000	Իսպերիան	5500
Գուլֆարիան	6000	Լէսպիան	2200
Գասմէս	800	Լիսուրեան	2500
Յայրէնեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Զորթոյ	700
Էնիզէն	3700	Բէրսիան	3800
Յապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆրանսիան	3700	Վիրջինեան	6800

Ակարան շոգենաւը ամսոյս 13 ին Լիվերբուլէն ասա կ'սպասուի։

Բեռներուն համար ամէն տեղեկութիւն

Ա.ՆԻ մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼՈՒՆՆԻՆԳԹԷՆ
Գործակալ
թիւ 34, 36, 38, Եէնի Միրզէի խան, Գալաթիա։

Նաւասանդք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյանտ և ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներ
Կ. Պոլիս, Իսուսարտ Լաֆիոնդէն.
Զմիւրնիա, Պ. Գ. Քարվէր Եղբարք
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վասման և ընկ.
Մալտա, Ռ. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մաւրոմիրաղոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ և ընկ.
512

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէնչեսթրի դէպ բռնող ընթացքներ

Անուանք	Թուոյ	Անուանք	Թուոյ
Գանդարս	4200	Ոթիլա	3000
Ֆերոս	4000	Սարիա	3000
Սամանի	4000	Նէրթիս	3000
Սեսսագրիա	3250	Բերա	3000
Թիրս	3250	Լոգիս	800
Մակսաս	3250	Օրիսա	800
Մարիսթիս	3250	Ռեսի	700

Դիմել առ Ֆ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյտանլըգ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՀԵՅՄԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 Տէ. Հէյմ Սգրիդ, Լիվերբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ ԿՈՒՍԿԱՆ

ԹՐԻԷՍԹԻ ԵՒ ԱՅՐԻՅԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1886 Սեպտեմբեր 1 Կիրակի չաբթի օրէն սկսեալ մինչև Սեպտեմբեր 30

(Բաց ի Եէրուկի օրերէն) Եւրոպական Եէնիչէրի կամաքրջէն Եւրոպական Եէնիչէրի շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Ա. — Թ.
»12 — Եէնիմ. Մէզ. Պէյրիք. Թար. Եէնիք. (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 34
»12 35 Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք (Ռումելուգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
»1 — Ր. և Ա. Գավ. Եէնիմ Մէզարպ. Պէոյ. Թարապիա Եէնիքեզ (Եէնիգիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
»1 50 Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 19
»2 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյ. Թար. Եէնիք. (Եէնիք պիտի հաղորդակցի) 32
2 50 Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր Հիսար Պէպէք (Ասիա. պիտի հաղորդակցի) 34
»3 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյ. Քիրէճ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք. (Պէպ. պիտի հաղորդակցի) 28
4 15 Ա. Գավաթ Եէնիմ. Մէզ. Պէոյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Ասիա. Պուրս. Օրթ. Պէշիք 33
5 30 Եէն. Մէզ. Պէոյ. Թար. Եէնիք. Սթէն. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ՝ Ասիա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ. 23
6 15 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյիք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշպ. Եէնիք. Մրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ասիա. Զէնկ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 4
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյ. Թարապ. Եէնիք. Մրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպ. Ասիա. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը Սթէնիա պիտի հանդիպի) 32
10 — Մէզարպ. Պէոյ. Թարապ. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Ասիա. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. 28

Ասիական Եէնիչէրի կամաքրջէն Եւրոպական Եէնիչէրի շոգենաւոց ժամերը

»12 — Պէպէք Ասիա. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 24
»12 40 Ասիա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 4
»1 10 Պեպ. Ասիա. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
»1 50 Ասիա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 4
»2 25 Պէպէք Ասիա. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 25
»3 15 Պէպէք Ասիա. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 4
»4 15 Պէպէք Ասիա. Գուրս. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ 25
9 40 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 33
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 25
14 45 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 4

Ասիական Եէնիչէրի կամաքրջէն Եւրոպական Եէնիչէրի շոգենաւոց ժամերը

»11 45 Ա. Ասիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 49
»12 40 Պէյգօզ Բաշպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
»12 15 Գանտ. Ա. Ասիք. Զէնկ. Պէյ. Գուզկ. 28
»1 30 Պեպ. Թար. Պէյդ. Բաշպ. Ր. Ա. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Ա. Ասիք. Զէնկեր. Պէյլերպ. Գուզկ. 20
»1 45 Գանտիլ. Ա. Ասիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիք. 23
2 45 Մէզ. Պէոյ. Թար. Պէյդ. Բաշպ. Ր. Ա. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Ա. Ասիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 21
4 40 Գանտ. Ա. Ասիք. Զէնկ Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. 20
4 45 Պէյդ. Բաշպ. Ր. Ա. մահ. Գան. Ա. Հիսար Գանտ. Ա. Ասիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 18
8 45 Պէյրիք. Թարապ. Պէյդ. Բաշպ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա. Ասիք. Զէնկեր. Պէյլեր. Գուզկ. Իւսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Ր. Ա. մահ.) 21
9 25 Պէյգօզկեն ուղղակի կամուրջ (բացի ուր.) 19
10 20 Գանտիլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի Եէրուկի օրերէն) կամաքրջէն Եւրոպական Եէնիչէրի շոգենաւոց ժամերը

»1 — Պէշիք. Օրթ. Ասիա. Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թար. Պէպիրգաս. Մէկ. Եէնիմ. 21
»1 45 Պէշիք. Օրթ. Ասիա. Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թար. Պէոյ. Մէզարբ. Եէնիմ. 28
2 — Գապաթ. Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէշիրբ. Զէնկէլ. Ասիա. Գանլըճ. Ր. Հիսար Գանլըճ. Մրկ. Եէնիք. Բաշպ. Պէյդ. Թարապ. Պէոյ. Մէզ. Եէնիմ. 4
»2 15 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Ասիա. Պէպէք Ր. Հիսար Մրկ. Եէնի. Թար. Պէոյ. Մէզ. Եէնիմ. Ր. և Ա. Գավադ 33
3 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ասիա. Պէպէք Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թար. Պէոյ. Մէզ. Եէնիմ. 23
5 15 Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ասիա. Պէպէք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէնիք. Պէյդ. Թարապ. Պեոյիք. Մէզր Եէնիմ. և Գանլըճեր 32
6 45 Իսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Ասիա. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Մրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեոյ. 21
8 30 Պէշիք. Օրթ. Ասիա. Պեպ. Ր. Հիսար Մրկ. Եէնիք. Թարպ. Պեոյ. Մէզար. 28
10 — Եէնիք. Թար. Պեոյ. Մէզ. Եէնիմ. 18
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէ. Նիքեզ, Թարապիա, Պեոյիր Մեզար. Եէնիմ. 34
11 10 Եէնիք. Թարապ. Պեոյիրք. Մեզարպ. Եէնիմ. 32
11 40 Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Մրկ. Սթէն. Եէնիք. 25

Կամաքրջէն Ուրավաստիքեղ Եւրոպական շոգենաւոց ժամերը

»1 15 Ուղղակի Ասիական. (բացի ուրբաթէ) 4
»1 50 Ուղղակի Պեպէք 25
»2 40 Ուղղակի Պեպէք 4
»3 40 Ուղղակի Պեպէք 25
9 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ասիա. Պեպէք 33
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ասիա. Պեպ. Ր. Հիսար (Վրսիրք երեոց շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 25
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ասիա. Պեպէք 4
11 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Ասիա. Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ՝ Ալիբրանտ (ուրբաթ օրերը 11 15 առնցած) 21
11 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրս. Ասիա. Պեպ. (բացի ուրբաթէ) 19
12 5 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Ասիա. 1

Կամաքրջէն Ասիական Եէնիչէրի շոգենաւոց ժամերը

»12 40 Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Եէնիք. 19
»1 20 Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պասճէ Պէյգ. Եէնիքեզ 34
»1 15 Ուղղակի Գանտիլի 23
2 45 Իսկ. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշպ. Պէյդ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. մահ.) 16
3 35 Ուղղակի Գանտիլի 20
8 — Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պասճէ Պէյգօղ (ուրբաթ օրերը Մէզարպ. 19
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլեր. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլ. (Գանլաշներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլի Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. մահ. Բաշպ. Պէյդ. Թար. Քիր. Մէզ. Գավ. 20
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլեր. Զէնկեր. Վանիք. Գանտիլի Պէպէք (Գանտիլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 33
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Ր. Բ. մահ. Բաշպ. Պէյդ. 23
11 40 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. 28

Ամեն ուրբաթ օրերը կամուրջէն շոգենաւ մը ժամ 4 30ին պիտի մեկնի Իսկ. Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. Մահ. Բաշ. Պէյդ օգ Պէյ. Մէզարպ. Բեռնաւորելու և անոնի ժամ 10 30ին մեկնելով, յետոյ նաւամատոյցները հանելով պելով կամուրջ պիտի գայ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 11 45ին Եէնիմ. հալլեէն շոգենաւ մը մեկնելով, Մէզարպ. Պեոյիք Թար. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Ասիա. Օրթաքոյ և Պէշիքթաշ հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 10 45ին Մէզարպէն շոգենաւ մը մեկնելով, Պեոյիք. Թար. Եէնիք. Մրկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ասիա. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

» Այս նշանները կրող շոգենաւք Սկսա. 16 էն բառարդ մը վերջը պիտի երթան։

ԻՒՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքրջէն	Կամաքրջէն	Իսկիւտար
— —	5 45	— —	7 —
12 —	6 25	12 15	8 15
12 30	7 —	12 45	8 45
1 —	8 15 Պէշիք	1 15	9 10 Պէշիք
1 30	9 —	1 45	9 45
2 —	9 30	2 20